РНТБ УЗНИТИ

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 255 (2239). 30 СЕШАНБА ОКТЯБРЬ 1973 й.
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади. Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

Пойтахт комсомолларининг байрами

Кеча

Тошкент шаҳар партия комитетининг мажлислар залида пойтахт комсомол ташкилотларининг Ленин комсомоли туғилган кунининг 55 йиллигига бағишланган тантанали йиғилиши бўлди.

Тантанали йиғилишни Ўзбекистон ЛКСМ Тошкент шаҳар комитетининг биринчи секретари Б. Бекмирзаев очди.

Йиғилишда шаҳар комсомол комитетининг иккинчи секретари В. Медведев доклад қилди.

Комсомол активлари ҳузурида Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитетининг секретари В. В. Барабаш нутқ сўзлади.

Тантанали йиғилиш бошланишдан олдин пойтахт районларининг комсомол активлари, ишлаб чиқаришнинг ёш илғорлари, студентлар, мактаб ўқувчилари, комсомол ветеранлари В. И. Ленин номли майдонга тўпландилар ва доҳий ҳайкали ёнига гулчамбарлар қўйишди.

Беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йилидаги зарбдор меҳнатлари ва «аъло» ўқувлари учун кўплаб комсомол ишчилар ҳамда студентларга Тошкент шаҳар, область комсомол комитетининг ҳамда Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг Фахрий ёрлиқлари топширилди.

Шаҳримиздаги 11-«Висотстрой» трестига қарашли 17-қурилиш бошқармасининг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳамид Қорабоев бошлиқ дурадгорлар бригадаси янги телестудия қурилишида меҳнат қиляпти.

СУРАТДА: шу бригаданинг азамат бинокорларидан (чапдан-ўнгга) Эргашбек Ниғмонбеков ва Отто Киршенманни кўриб турибсиз. Улар кунлик нормаларини мунтазам равишда 150 процентдан бажаришади.

И. Шоноғомов фотоси.

4.850 минг тонна учун

СТУДЕНТЛАР ХИРМОНИ

Сирдарё областининг «Оқ олтин» районида Собир Раҳимов район ҳашарчиларидан 5 мингдан зиёд киши теримда қатнашмоқда. Булар В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети студентлари, маданий-оқартув, геология қидирув техникумлари ўқувчиларидир. Ешлар ҳар куни давлат хирмонига 150 тоннадан ошириб пахта тўкмоқдалар.

Бугун

СОБИР РАҲИМОВ РАЙОН СТУДЕНТЛАРИ БУНЁД ЭТГАН ХИРМОН 2 МИНГ ТОННАДАН ОШИБ КЕТДИ.

ПАХТАКОРЛАР ХИЗМАТИДА

«Ўзбекбирлашув» марказий савдо базаси коллективи 4.850 минг тонналик «оқ олтин» хирмонини бунёд қилаётган пахтакорларга яқиндан савдо хизмати кўрсатмоқда.

Бугун

ЎНТА ТЕМИРЙЎЛ ВАГОНИДА ДАЛА МЕҲНАТКАШЛАРИГА МАНЗУР БЎЛАДИГАН САНОАТ МОЛЛАРИ ЮБОРИЛДИ. БУНДАН ТАШҚАРИ 250 МИНГ СЎМЛИК ҲАР ХИЛ МОЛЛАР БОШҚА ТРАНСПОРТ ВОСИТАЛАРИ БИЛАН ОБЛАСТЛАРГА ЖЎНАТИЛДИ.

База коллективи барча областларга саноат моллари етказиб бериш ўн ойлик топшириғини бажарди.

Йил бошидан буён қишлоқ аҳолисига кўрсатилган савдо хизмати 122,5 миллион сўмликдан иборат бўлди. Йил охиригача 30 миллион сўмлик истеъмол моллари буюртмачиларга жўнатилади.

МЕҲНАТ ЗАФАРЛАРИМИЗ — УЛУҒ ОКТЯБРГА!

ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИ ХОДИМЛАРИ! ИҚТИСОДИЙ БИЛИМЛАРНИ, ХЎЖАЛИК ЮРИТИШ ВА БОШҚАРИШНИНГ ЗАМОНАВИЙ МЕТОДЛАРИНИ ҚУНТ БИЛАН ЭГАЛЛАНГИЗ! МЕҲНАТНИ ИЛМИЙ ТАШКИЛ ЭТИШ, ИЛҒОР ТАЖРИБАНИ, ФАН ВА ТЕХНИКАНИНГ ЭНГ ЯНГИ ЮТУҚЛАРИНИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШГА АКТИВРОҚ ЖОРИЙ ҚИЛИНГИЗ!

(КПСС Марказий Комитетининг Чақириқларидан).

НОЯБРНИ ҚАРШИЛАБ

- ЧАҚИРИҚЛАРДАН ИЛҲОМЛАНИБ
- ВАҚТДАН ЎЗГАН ИШЧИЛАР ҒАЙРАТИ
- РЕСПУБЛИКАМИЗ ЮБИЛЕЙИГА — СОВҒАЛАР
- БЕШ ЙИЛЛИКНИ БАЖАРГАНЛАР.

КПСС Марказий Комитетининг Улуғ Октябрь Социалистик революцияси 56 йиллиги муносабати билан чиқарган Чақириқлардан илҳомланган Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлигига қарашли 3-тикув фабрикаси ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари катта тўйга муносиб армуғонлар тайёрлаш иштиёқида ишлаб, қувончли кўрсаткичларга эришмоқдалар. Байрам олди меҳнат вахтасини тобора авж олдириб юборган коллектив аъзолари ишни ўзаро мусобақа асосида ташкил этиб, ички резервлардан оқилона фойдаланиб, маҳсулот ишлаб чиқариш ва реализация қилиш бўйича ўн ойлик топшириқни шаҳримиздаги корхоналар орасида биринчилардан бўлиб адо этдилар. Мана, ўн кундирки, улар календардан ўзган ҳолда меҳнат қилиб, ноябрь ойи ҳисобига маҳсулот тайёрламоқдалар.

Халқимизнинг кенг истеъмол буюмларига бўлган талабларини янада тўлароқ қондириш, уларнинг дидига мос кийим-кечакларни кўплаб ишлаб чиқаришни дилга жо қилган коллектив аъзолари маҳсулот сифатига асосий диққат-эътиборларини қаратмоқдалар. Буни ўтган ўн ойлик иш якунларидан ҳам кўриш мумкин. Ўтган давр ичида тайёрланган маҳсулотларнинг 94,9 проценти биринчи навларга топширилди. Янги эллик хил моделлар ўзлаштирилди. Ҳозирги пайтда корхонанинг ўн хил маҳсулоти Давлат «Сифат белгиси» ёрлиғи билан савдо тармоқларига етказиб берилмоқда. Мана шу фактнинг ўзи ҳам чеварларнинг маҳсулот сифатли бўлиши учун қанчалар ҳаракат қилаётганликларини кўрсатувчи ёрқин далилдир.

Хўш, меҳнатда қўлга киритилаётган ютуқлар сири нимада? Бунинг сири шундаки, корхонада йил бошидан бери иш бир меъёрда ташкил этиб келинаяпти, ишчилар ўртасида зиммадаги топшириқни тез ва соз ҳамда ортиғи билан бажариш учун беллашув намунали йўлга қўйилляпти, мусобақа ғолиблари ҳам моддий, ҳам маънавий жиҳатдан рағбатлантириб келинмоқда. Мана шу тадбирларнинг ҳаммаси ўзининг ажойиб самарасини беряпти.

Фабрика ишчилари партия ва ҳукуматимизнинг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини янада авж олдириш тўғрисидаги қарорига амалий ишлари билан жавоб бермоқдалар. 23 бригада ўртасида меҳнат беллашуви намунали йўлга қўйилган. Шу туфайли, ойлик ва квартал топшириқлар муттасил ортиғи билан бажарилаяпти.

Бугун

корхона коллективи ҳисобига яна бир йирик рақам ёзилди. Фабрика чеварларининг ўн ойлик планга қўшимча ишлаб чиқарган маҳсулотлари 400 минг сўмликка етди.

Шуни ҳам айтиш керакки, яқинда коллектив 1974 йил учун зиммасига муқобил план қабул қилди. Ҳозирги пайтда корхонанинг барча цех, участка ва бригадаларида Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг шонли ярим асрлик юбилейини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш учун мусобақа кенг қулоч ёйдирилмоқда. Чеварларнинг аҳди — республикамизнинг олтин тўйига катта совғалар билан бориш. Ишчилар Ўзбекистон ССРнинг олтин тўйига қадар пландан ташқари 1 миллион 100 минг сўмликдан зиёд халқ истеъмоли буюмлари ишлаб чиқаришга аҳд қилганлар.

Чеварлар зиммага олган юксак мажбуриятларни шараф билан бажариш, тўққизинчи беш йиллик ҳал қилувчи хўжалик йилини муваффақиятли якунлаш учун бутун имкониятларни ишга солмоқдалар. Корхонада вақтдан ўзиб меҳнат қилаётган ишчилар кун сайин ошиб бораяпти. Фабриканинг Х. Толипова, В. Крамаренко, Р. Аҳмедова, Н. Ортиқова, В. Пивкина сингари ўнлаб, юзлаб машъаллари барчага намуна бўлмоқдалар. Коллектив аъзолари йиллик планни муддатидан илгари — 17 декабргача бажариш мажбуриятини олганлар. Ишчиларнинг шу кунги интилиши, ҳиммат кўрсатиб ишлаши йиллик марра бундан ҳам барвақтроқ эгалланажагидан дарак бериб турибди.

Я. СОЛИЕВ.

ТУҲФА

КПСС Марказий Комитети Октябрь Чақириқларидан руҳланган пардозлаш трестининг 11-қурилиш бошқармаси коллективи ўн ойлик планни муддатидан илгари бажарди. Ўтган давр мобайнида шаҳримизнинг Октябрь районида телефон автомат станцияси, «Узгипроводхоз»нинг лаборатория корпуслари, 120 квартирали уй-жой биноси, Фрунзе ва Киров районларида 116 квартирали уй, «Шимол» массивида 1436 ўринли мактаб биносини пардоздан чиқариб бердилар.

Сайқалчилар шу кунларда Шредер номидаги боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий-тадқиқот институтида механизация техникумини пардоздан чиқардилар. Бу уларнинг Октябрь байрамига муносиб туҳфасидир.

А. ФОЗИЛОВ.

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

★ КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Советн Президиуми ва СССР Министрлар Совети Россия Федерациясининг мўл ҳосил етиштириш ва Давлатга 3 миллиард 144 миллион пуд ғалла топшириш учун курашга фидокорона меҳнатлари билан ўз ҳиссаларини қўшган колхозчилар, совхоз ишчиларини, хўжаликларнинг механизаторлари, мутахассислари ва раҳбарларини, олимларини, ғалла қабул пунктлари ва автотранспорт корхоналари ходимларини, шаҳарлар ва ишчи посёлкаларининг меҳнаткашларини, партия, совет, касаба союз ва комсомол ходимларини, барча кишиларини катта меҳнат ғалабаси билан қизғин табриклайдилар.

★ Эфиопия императори Хайле Селассие I СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукуматининг таклифига биноан 29 октябрда амалий визит билан Москвага келди.

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ НУТҚИ АЛОҲИДА КИТОБЧА ҚИЛИБ ЧИҚАРИЛДИ

Сиёсий адабиёт нашриёти «Адолатли, демократик тинчлик учун, халқларнинг хавфсизлиги ва халқаро ҳамкорлик учун» номли брошюрани нашр этди. Брошюра тинчликсевар кучлар Жаҳон конгрессида 1973 йил 26 октябрда КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев сўзлаган нутқнинг текстидан иборат.

Бу китобча кўп нусхада нашр қилинди.

(ТАСС).

ШИФОБАХШ ЗАРДОБ

Тошкент вакцина ва зардоб илмий-тадқиқот институти олимларидан Ф. Тошмуҳамедов, В. Федорчук, Н. Синяшин ва Р. Жаваковалар уч хил заҳарли илон зардобларининг бирикмасидан иборат бўлган полевалентли зардоб препаратини яратдилар. Полевалентли зардоб илон заҳрини қирқадиган ягона эмдори ҳисобланади.

Институт олимлари бу кашфиётлари учун Бутуниттифоқ Халқ хўжалиги ютуқлари выставкасининг кумуш медали билан тақдирландилар. Полевалентли эмдори препарати халқ хўжалигида қўллаш учун ишлаб чиқарила бошланди.

Инсоният бахт-саодати йўлида

ТИНЧЛИКСЕВАР КУЧЛАРНИНГ ЖАҲОН КОНГРЕССИДА

Планета тинчликсевар кучлари анжуманининг 14 комиссияси 27 октябрь кечқурун ўз ишини бафуржа, ишчанлик билан бошлади. Шу комиссиялардан ҳар бирининг, масалан «тинч тотув яшаш» ва «халқаро хавфсизлик» ёки «ривожланиш ва иқтисодий мустақиллик» Яқин Шарқ ёки қуролсизланиш комиссияларининг, шунингдек бошқа комиссияларнинг ҳам ишида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, «Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» халқаро Ленин мукофотининг лауреати Л. И. Брежнев нутқида баён этилган қоидаларни муҳокама қилиш энг асосий ўринлардан бирини олди. Конгресс қатнашчилари ўртоқ Л. И. Брежнев нутқининг жуда катта аҳамиятини якдиллик билан таъкидламоқдалар. Бу нутқда халқаро вазият чуқур ва атрофлича анализ қилиб берилганлигини, халқаро хавфсизлик, тинчликни сақлаб қолиш ва мустаҳкамлаш учун кураш проблемаларига кенг миқёсда конструктив баҳо берилганлигини уқтириб ўтмоқдалар.

Комиссияларнинг мажлисларида 27 ва 28 октябрь кунлари нутқ сўзлаган ва ахборот берган конгресс делегатлари ўзларини вакил қилиб юборган мамлакат ёки ташкилотларнинг нуқтаи назаридангина фикр изҳор этибгина қолмай, шу билан бирга муҳокама қилинаётган масалаларга доир таклифлар ва мулоҳазаларни ҳам ўртага ташладилар. Ҳозирги замоннинг энг ўткир проблемалари юзасидан батафсил мунозара давом этмоқда.

29 октябрда конгресс комиссиялари ўз ишларини давом эттирдилар.

Конгресс номига Чад республикасининг президенти ва ҳукумат бошлиғи Нгарт Томбалбайдан; Испания Коммунистик партияси марказий комитетидан, Болгария, Венгрия, ГДР, Монголия, Чехословакиянинг турли корхоналари ва ташкилотларидан табрикномалар олинди.

Украина Компартияси Марказий Комитети, Украина ССР Олий Совети Президиуми, ва Министрлар Советидан; Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советидан; Қирғизистон Компартияси Марказий Комитети, Қирғизистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советидан, Тожикистон Компартияси Марказий Комитети Тожикистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советидан; Арманистон Компартияси Марказий Комитети, Арманистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советидан; Шарқий Қозоғистон область партия комитетидан табрикномалар олинди.

(ТАСС).

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министлар Советининг

ҚАРОРИ

АДАБИЁТ, САНЪАТ ВА АРХИТЕКТУРА СОҲАСИДАГИ ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ДАВЛАТ МУКОФОТЛАРИНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети адабиёт, санъат ва архитектура соҳасидаги Ҳамза номли Ўзбекистон ССР Давлат мукофотлари комитети тақдимини қараб чиқиб, қарор қиладилар:

1. 1973 йилги Ҳамза номли Ўзбекистон ССР Давлат мукофотлари адабиёт ва санъатнинг қуйидаги етук асарларига берилсин.

1). **Асқад МУХТОРОВ**га (**Асқад МУХТОР**) — **«Чинор»** романи учун.

2). Композитор **Алексей Федорович КОЗЛОВСКИЙ**га, постановкачи балетмейстер **Николай Сергеевич МАРКАРЬЯНЦ**га, дирижер **Дилбар Ғуломовна АБДУРАҲМОНОВА**га — **«Тановар»** балети учун.

3). **Урол ТАНСИҚБОЕВ**га — **«Жонажон Ўзбекистон»**, **«Куз тонгги»**, **«1971 йил оқшомида»**, **«Менинг қўшиғим»** деган 1972 йилги расмлар цикли учун.

4) **Воҳид Йўлдошевич ЗОҲИДОВ**га — **«Донолар даврасида»** мақолалар тўплами учун. **Георгий Петрович ВЛАДИМИРОВ**га — **«Буюк бирлик»** мақолалар тўплами учун. **Лазиз Пўлатович ҚАЮМОВ**га — **«Ҳамза»** монографияси ва **«Замондошлар»** тўплами учун.

Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг секретари,
Ш. РАШИДОВ.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси,
Н. ХУДОЙБЕРДИЕВ.

Диққат, янгилик!

Гўштбоп ва жунбоп қўйлар

Оҳангарон гўштбоп ва жунбоп совлиқлари 5000 тага етди. Ўзбекистон чорвачилик илмий-тадқиқот институтининг ходимлари жаҳон практикасида биринчи марта кескин континентал иқлим шароитларида яшай оладиган гўштбоп ва жунбоп янги тип қўйларни чиқаришга муваффақ бўлдилар. Янги тип Кавказ мериносини маҳаллий думбали зот ва инглиз узун жунли линкольн зотини чатиштириш натижасида яратилди. Оҳангарон қўйлари ним майин жун ва мазали гўшт беради. Улар иссиққа ҳам, совуққа ҳам яхши чидайверади.

Ўзбекистон тоғ этаклари зонасининг чўпонлари янги қўйларнинг қадрини билишяпти. Улар тез етилади: қўзи беш ойда бир яшар думбали қўй вазнига етади. Бир килограмм семириши учун икки-уч баравар оз озуқа кетади. Қарийб 3 килограмм жуда яхши оқ юнг беради, тез қўзилайди, яйловлардан яхшироқ фойдаланилади ва ҳар бош қўйдан бир йилда 18 сўм фойда олиш мумкин. Улар республикада боқилаётган ҳамма хил қўйлардан анча сердаромаддир.

Олимлар шу билан бирга Оҳангарон зотига ўхшаш Паркент зот қўйларини ҳам яратяптилар.

Тошкент — республикага

МАДАНИЯТ УЙЛАРИ

Бугун

ЎЗБЕКИСТОН ССР МАДАНИЯТ МИНИСТРЛИГИНИНГ ЛОЙИҲА-КОНСТРУКТОРЛИК БЮРОСИДА ЖИЗЗАХ ШАҲРИДА ҚУРИЛАДИГАН ЗАМОНАВИЙ КЛУБ БИНОСИ ЛОЙИҲАСИ ТУГАЛЛАНДИ.

Бюрода республикамиз областлари учун ана шундай маданият ўчоқлари лойиҳаси кўплаб яратиб берилмоқда. Ҳозир Қорақалпоғистон АССРнинг пойтахти Нукус шаҳрида 600 ўринли театр биноси қурилиши ниҳоясига етказилди. Унинг лойиҳасини ҳам бюро коллективи бажарди.

Шунингдек, Термиз, Урганч, Сирдарё шаҳарлари учун шинам маданият уйлари лойиҳаси тузилмоқда.

Ҳозиргача 295 минг сўмлик лойиҳа ишлари адо этилди.

СОҲИБКОРЛАР ҲИССАСИ

Сирдарё область. Янгиер райони боғбонлари давлатга мева топшириш йиллик планини муддатидан олдин бажардилар.

Қишлоқ ноз-неъмат бунёдкорлари шаҳар аҳолисига 16800 центнер олма ва нок, 21135 центнер олхўри ва олча, 28773 центнер узум етказиб беришди. Бунга «Фарҳод», «Мичурин» ва «Ховост» совхозларининг миришкорлари муносиб ҳисса қўшдилар.

Район меҳнаткашлари сабзавот ва полиз маҳсулотлари бўйича мажбуриятларини ҳам бажаришди.

К. ОДИЛОВ.

Чилидаги ҳарбий хунтанинг қонли бебошлигига қарши жаҳон жамоатчилигининг норозилиги ўсиб бормоқда. Гаванада ва Кубанинг бошқа шаҳарларида Чили халқи билан бирдамликка бағишланган оммавий митинглар бўлиб ўтмоқда.

СУРАТДА: Куба хотин-қизлари федерацияси ташкил этган Гаванадаги митингда 30 мингдан зиёд хотин-қизлар иштирок этди.

Пренса Латина—ТАСС фотоси.

Биз чинакам озодлик тарафдоримиз

Мен тинчликсевар кучлар Жаҳон конгрессида Леонид Ильич Брежнев нутқини Улуғ Социалистик Ватанимиздан фахрланиш ҳис-туйғулари билан тингладим. Совет Иттифоқи халқаро кескинликни юмшатиш, уруш хавфининг олдини олиш учун қанчалик кўп ишлар қилаётганлиги бутун дунёга маълум.

Ўртоқ Л. И. Брежнев юмшаш процессидан социалистик тузумни бўшаштириш учун фойдаланишга уринаётган ва жамиятимизни гўё «либераллаш» зарурлиги тўғрисида жар солаётган ғарб доираларига муносиб зарба берди.

Капитализм «озодлиги»нинг қадрини биламиз. Бу озодлик ишчиларни меҳнат қилиш ҳуқуқидан маҳрум этади, майда миллатларнинг ҳуқуқларини, хотин-қизларнинг эркаклар билан баравар ҳақ олиш ҳуқуқини камситади. Ниҳоят бу монополия эгаларининг олимлар меҳнатини ўзларининг ғаразгўйлик манфаатларига бўйсундириш эркинлигидир.

Биз, совет кишиларини бундай «фаровонликлардан» холи қилинг. Совет қонунлари граждагларимизга чинакам эркинлик бериб, тузумимизни, халқимизнинг манфаатларини мана шу эркинликларни суиистеъмол этишга ҳар кимнинг уринишларидан муҳофаза қилаётганлигидан хурсандмиз.

Биз, совет олимларига ижодий меҳнат қилиш учун катта-катта имкониятлар яратиб берилган. Биз ҳамма куч ва билимимизни халқ манфаатларига, буюк тинчлик ишига сарфлаб келдик ва бундан кейин ҳам шундай қилаверамиз.

У. О. ОРИПОВ,
Тошкент Медицина институтининг ректори, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

◆ Миср ҳарбий қўмондонлигининг хабарида айтилишича, Яқин Шарқда ўт очишни ва барча уруш ҳаракатларини тўхтатиш тўғрисида Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Хавфсизлик кенгашининг резолюцияларини бузишни Исроил давом эттирмоқда. Шу билан бирга, дейилади мазкур хабарда, Миср Араб Республикасининг қуролли кучлари мазкур резолюцияларнинг талабларини қатъий бажармоқдалар.

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Хавфсизлик кенгашининг Яқин Шарқда ўт очишни тўхтатиш тўғрисидаги резолюцияларига риоя қилинишини назорат этиб туриш зиммаси юклатилган Бирлашган Миллатлар Ташкилоти фавқулодда кучларининг биринчи группаси, шунингдек, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Яқин Шарқдаги кузатувчилари группасининг бошлиғи генерал Эксио Сийласвуо (Финляндия) инглиз ҳарбий самолётларида Кипрдан Қоҳирага келишди.

МЕН агентлигининг хабарида айтилишича, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти фавқулодда кучларининг биринчи группасида 600 нафардан кўпроқ киши бор. Булар асосан Финляндия, Швеция ва Австриянинг вакилларидан иборат.

◆ НЬЮ-ЙОРК. Исроил ҳарбийлари ўт очишни тўхтатишни яна бузганликлари тўғрисида Миср Араб Республикаси вакилининг шикоятини Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Хавфсизлик кенгаши ўзининг ошиғич мажлисида кўриб чиқди.

Миср Араб Республикасининг ташқи ишлар министри Аз-Зайёт мажлисда сўзга чиқиб айтдики, Исроил фронтнинг Суваайш ва Синай участкаларида Мисрга қарши осмон ва ердан ҳужум қилишни давом эттирмоқда. Бу билан Исроил Хавфсизлик кенгашининг 22 октябрдаги резолюциясини бузмоқда. Исроил, деди Миср вакили, янги территорияни босиб олиб, ўзига устунликни таъминлади, ҳозир эса Синай ярим оролида Миср қўшинларини қуршаб олиб, таслим эттиришга ҳаракат қилмоқдалар. Ўт очишни тўхтатиш кучга кирганидан бери Исроил ҳарбийлари Адабил шаҳрини босиб олдилар, ҳозир эса Суваайш шаҳрига ҳужум қилмоқдалар.

◆ ПАРИЖ. Катар Голландияга нефть юборишни тўхтатишга қарор қилди, деб хабар беради Франс Пресс агентлиги. Расмий ахборотда айтилишича, Катар маъмурлари «Голландия араб мамлакатларига нисбатан душманчилик позициясини тутганлигига жавобан» шу чорани кўрди.

(ТАСС).

ЙИЛЛИК ПЛАН — МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

Чилонзор райони

ВАЪДА ВАФОСИ БИЛАН

МАЖБУРИЯТЛАР ИЗИДАН

Октябрь райони

МЕҲНАТ БЕЛЛАШУВИ

⊙ ПЛАНГА ҚЎШИМЧА 2 МИЛЛИОН СЎМЛИК ҚУРИЛИШ-МОНТАЖ ИШЛАРИ БАЖАРИЛДИ.
⊙ ҲОЗИР РАЙОНДА 900 КИШИ ТЎҚИМАЧИЛАР — ЛИДИЯ КАЗАНЦЕВА ВА ЕВГЕНИЯ ГУБИНА МЕТОДИ АСОСИДА ИШЛАМОҚДА.
⊙ 153-ТРЕСТ, «СРЕДАЗНЕФТЕГАЗСТРОЙ»НИНГ 1 ВА 5-ҚУРИЛИШ БОШҚАРМАЛАРИ КОЛЛЕКТИВЛАРИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ТОПШИРИҚЛАРИНИНГ УДДАСИДАН ЧИҚАОЛМАЯТИ.

⊙ МЕҲНАТ УНУМДОРЛИГИНИ ОШИРИШ ҲИСОБИГА 3,1 МИЛЛИОН СЎМЛИК ҲАЖМДА МАҲСУЛОТ ИШЛАБ ЧИҚАРИЛДИ.
⊙ РАЙОН БИНОКОРЛАРИ 106 МИНГ КВАДРАТ МЕТР УЙ-ЖОЙНИ ФОЙДАЛАНИШГА ТОПШИРДИЛАР.
⊙ КАРАВОТ ЗАВОДИ, «СРЕДАЗЭНЕРГОЦВЕТМЕТ» ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КОРХОНАСИ, ЧЎТКА ФАБРИКАСИДА МАҲСУЛОТ СИФАТИ УЧУН ЯХШИ КУРАШ ОЛИБ БОРИЛМАЯПТИ...

№	Кўрсаткичлар	1973 йилнинг 9 ойида	1972 йилнинг 9 ойида	1973 йилнинг 9 ойида	1972 йилнинг 9 ойида
1.	Маҳсулот реализацияси	103,7 проц.	101,0 проц.	103,4 проц.	101,8 проц.
2.	Пландан ташқари реализация	3,088 минг. сўм	1574 минг. сўм	1808 минг. сўм	610 минг сўм
3.	Реализация ҳажмининг ўсиши	105,9 проц.	104,4 проц.	117,0 проц.	111,1 проц.
4.	Маҳсулот ҳажмининг ўсиши	106,4 проц.	105,5 проц.	119,4 проц.	113,0 проц.
5.	Меҳнат унумдорлиги	104,6 проц.	100,6 проц.	103,1 проц.	103,2 проц.
6.	Меҳнат унумдорлигининг ўсиш суръати	107,5 проц.	103,1 проц.	108,1 проц.	109,5 проц.
7.	Меҳнат унумдорлиги ҳисобига ишлаб чиқариш ҳажмининг ўсиши	100,0 проц.	58,2 проц.	46,4 прец.	76,9 проц.
8.	Таннархни камайтиришдан келган иқтисод	443 минг сўм	942 минг сўм	73 минг сўм	139 минг сўм
9.	Планни бажара олмаган корхоналар	1 корхона	3 корхона	—	2 корхона
10.	а) маҳсулот реализацияси бўйича берилмаган	50 минг сўм	516 минг сўм	—	312 минг сўм
	б) меҳнат унумдорлиги бўйича	3 корхона	8 корхона	1 корхона	2 корхона
	в) таннарх бўйича	4 корхона	7 корхона	1 корхона	2 корхона
	г) камоматга йўл қўйишди	247 минг сўм	223 минг сўм	140 минг	34 минг
11.	Таннархни арзонлаштирган корхоналар:				
	а) маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми бўйича:	7 корхона	10 корхона	—	—
	б) меҳнат унумдорлиги бўйича:	1 корхона	8 корхона	—	—
12.	Маданий-маиший моллар ишлаб чиқариш (процент ҳисобида)	100,7 проц.	—	99,2 проц.	—
	Маданий-маиший моллар ишлаб чиқариш ҳажмининг ўсиши	116,9 проц.	—	138,3 проц.	—
13.	Капитал қурилиш (марказлашган молиявий манбалар):				
	а) планга нисбатан процент ҳисобида	70 проц.	85 проц.	70 проц.	79 проц.
	б) фойдаланишга топширилган турар жой	21 минг кв.метр	18 минг кв.метр	2 минг кв.метр	20 минг кв.метр
14.	Автотранспортда ташилган юк (плandан ташқари)	48 минг тонна	—	350 минг тонна	—
15.	Чакана маҳсулот айрибошлаш (планга нисбатан процент ҳисобида)	101,6 проц.	—	101,1 проц.	—
16.	Ошхоналар трестининг маҳсулот айрибошлаши	101,5 проц.	—	101,7 проц.	—
17.	А. Девятова ва Л. Казанцева ташаббуси бўйича мусобақалашаётганлар:	3 минг кишича	—	900 киши	—
	1974—1975 йил ҳисобига меҳнат қилаётганлар	1 мингдан ортиқ киши	—	500 кишига яқин	—
	Шахсий беш йиллигини бажарганлар	31 киши	—	20 киши	—

ЧИЛОНЗОР ўзининг ёшига кўра ҳали анча навқирон. Бироқ кейинги пайтларда унинг экономикасининг салмоғи анча ошди. Бу ерда озиқ-овқат, енгил, қурилиш саноати корхоналари жойлашган. Бир қатор қурилиш ҳамда конструкторлик ташкилотлари, илмий-тадқиқот институтлари катта ишларни бажармоқдалар. Бугунги кунда бу район ҳам пойтахтнинг энг кекса районларидан бири — Октябрь райони билан бемалол куч синаша олади. Иккала район ўртасида беш йиллик учинчи йили учун социалистик мусобақа тўғрисида имзоланган шартнома ҳам ана шундан дарак бериб турибди.

Маҳсулот реализацияси бу йилги планнинг ўтган йилга нисбатан қарийб 14 миллион сўмликка ошганлиги ҳам мана шунинг далилидир.

Чилонзор районининг меҳнаткашлари социалистик мусобақага қўшилиб, ўз зиммаларига йиллик топшириққа қўшимча 900 минг сўмлик маҳсулот реализация қилиш мажбуриятини олганлар. Бироқ, сентябрь ойининг охирига келиб сут, булка-кондитер комбинатлари, 8-темир-бетон буюмлари заводи ва «Главташкентстрой»нинг тажриба экспериментал-механика заводи зиммаларига оширилган мажбурият олганларидан сўнг мана шу рақам ёнига яна 1 миллион сўм ёзиб қўйилди. Ҳозирги пайтда район мажбуриятнинг ана шу бандини бажариш бўсағасида турибди. Тўққиз ой мобайнида пландан ташқари 1 миллион 808 минг сўмлик маҳсулот реализация қилинди. 14 та автомат ва поток линиялар ишга туширилди, 17 та янги жиҳозлар ўрнатилди.

Рационализаторлар ҳам ишлаб чиқаришни такомиллаштиришга салмоқли улуш қўшдилар. Уларнинг ишлаб чиқаришга жорий этган таклифларидан 140 минг сўм иқтисодий самара олинди. Бу мажбуриятларда битилганидан 30 минг сўм ортиқ демакдир.

НОТнинг янги планлари ишлаб чиқилди ва жорий этилди. Агар аввал меҳнатни илмий асосда ташкил этишдан 32 минг сўм фойда олиш кўзда тутилган бўлса, амалда у 40,5 минг сўмни ташкил этди.

Шу йилнинг бошида фойдаланишга топширилган 2-пойафзал фабрикасида фақат 58 процент қувватлар ўзлаштирилган. Меҳнат унумдорлиги эса планнинг 86,3 процентини ташкил этади холос.

Корхоналарнинг коллективларида Лидия Казанцева ва Евгения Губиналарнинг ватанпарварлик ташаббуслари тобора кенг қулоч ёймоқда.

Ўтган тўққиз ой ичида улар планга қўшимча мажбуриятда кўзда тутилганидек 200 минг сўмлик эмас, балки 2 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишларини адо этдилар.

Лекин, 153-трест «Средазнефтегазстрой» трестининг 1 ва 5-қурилиш бошқармаларида меҳнат унумдорлиги паст даражада. Бу ташкилотлар топшириқларнинг уддасидан чиқаолмаяпти.

«Главташкентстрой» автохўжаликлари ҳам халқ хўжалик юкларини ташиш бўйича ўзларининг дастлабки белгилаган режаларини адо этдилар. Улар тўққиз ойлик планга қўшимча 354 минг тонна юк ташидилар.

Чилонзор районининг меҳнаткашлари иқтисодий тежамкорлик режимига қатъий риоя қилиб 1973 йилда 400 тоннадан ортиқ металл, 326 минг киловатт-соат электр-энергияси, 320 кубометр ёғоч материаллари, 70 тонна цемент ва бошқа хом ашёлар тежаб қолдилар.

Чилонзорликлар ўз оталиқларидаги хўжаликларга ҳам сидқидилдан ёрдам бермоқдалар. Пойтахт областининг Орджоникидзе районидаги 10 хўжалик ва Сирдарё область Боёвут районидаги 6 хўжалик улардан 160 минг сўмликдан зиёд ёрдам олдилар. Янги кўприклар қурилди, посёлкалар телефонлаштирилди, уй-жойлар ва ишчи хоналари бунёд этилди. Ҳозирги пайтда 70 га яқин мутахассис қишлоқларда техника ремонти билан шуғулланмоқда. 3 мингга яқин чилонзорлик «оқ олтин»ни йиғиштириб олишда иштирок этаяпти.

Чилонзор... Бу катта уй-жой массивидир. Шунинг учун ҳам бу ерда умумий овқатланиш ва савдо корхоналарининг ишига катта аҳамият берилаяпти. Савдо ва умумий овқатланиш ходимлари ўтган давр ичида аҳолига планга қўшимча кўплаб маҳсулот сотдилар.

Мажбуриятларда битилган мана бу бандлар — уй-жойлардан фойдаланиш конторалари территориясида 10 та спорт майдончасини қуриш ва жиҳозлаш бўйича бандлар афсуски бажарилмай келинаяпти.

Ҳозирги пайтда Чилонзор районининг меҳнаткашлари ўзларининг бутун куч-ғайратларини йиллик планни муддатидан илгари — 26 декабрда бажаришга қаратмоқдалар. Ишчи коллективларида 1974 йил учун муқобил планларни ишлаб чиқишга киришиляпти.

ШАҲРИМИЗДАГИ ўзаро мусобақалашаётган Октябрь ва Чилонзор районлари саноатининг ўтган тўққиз ойдаги хўжалик-иқтисодий фаолиятини синчиклаб анализ қиладиган бўлсак, кўпгина асосий кўрсаткичлар бўйича юқори ўринни Чилонзор райони эгаллаганлиги маълум бўлади. Улар мажбуриятда қабул қилганларига нисбатан анча ортиқ (900 минг сўмлик) маҳсулотни планга қўшимча реализация қилдилар.

Лекин, Октябрь район саноат корхоналарида меҳнат унумдорлиги анча ошиб кетди. Бунинг эвазига маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми 100 процент —3,1 миллион сўм қилиб бажарилди.

Мажбуриятга қўшимча қарийб 600 минг сўмлик маҳсулот реализация қилинди, маҳсулот ишлаб чиқариш таннархини планда белгиланганидан ҳам кўпроқ, яъни бир процент камайтиришга эришилди. Натижада 443 минг сўмлик маблағ тежалди.

Шартномага мувофиқ, 250 номда янги модель ва саноат буюмларини ишлаб чиқаришни ўзлаштириш белгиланган. Шулардан, 220 номдагиси ўзлаштирилди. «Тўрт номдаги буюмни Давлат «Сифат белгиси» олиш учун аттестацияга тайёрлаш» белгиланган. Бу йил 3-тикув фабрикасининг беш номдаги буюми олий категорияга муносиб, деб топилди.

Корхоналар томонидан шу йилнинг тўққиз ойи мобайнида Сифат белгиси билан 418 минг сўмлик буюм тайёрлаб чиқарилди.

Шунга қарамай каравот заводи, «Средазэнергоцветмет» ишлаб чиқариш корхоналари, чўтка фабрикаси юқори сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришни ҳанузгача таъминлай олмаяптилар. Давлат стандартининг республика комитети оби нонлар ишлаб чиқариш комбинати, 3-нон заводи, ўйинчоқ фабрикаси томонидан тайёрланган бир қанча маҳсулотларни савдо тармоқларига юборишни тақиқлади.

Ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларни, ишлаб чиқариш технологиясини такомиллаштириш, моддий ресурслардан тежаб-тергаб фойдаланиш ҳисобига 1973 йилда бир миллион киловатт-соат электр энергияси, 100 минг дециметр чарм танаворлари, 30 минг квадрат метр газлама тежаб қолиш кўзда тутилган эди. Тўққиз ойда 751 минг киловатт-соат электр энергияси, 36 минг квадрат дециметр чарм танаворлар, 17 минг квадратметр газлама тежашга эришилди.

Районда рационализаторлик ва ихтирочилик ишлари ҳам унча кўнгилдагидек эмас. Тўққиз ойда 183 таклиф ишлаб чиқаришга жорий этилди, бундан 460 минг сўм иқтисодий фойда олинди. Бундай қарағанда бу рақам дурустдек туюлади. Лекин, Октябрь районининг меҳнаткашлари қабул қилган мажбуриятларида улар рационализаторлик ҳисобига «1 миллион сўм шартли фойда олиш»га сўз берганлар-ку!

Район бинокорлари 1973 йилга белгиланган вазифаларни муваффақиятли адо этмоқдалар. 106 минг квадрат метр уй-жой (мажбуриятда —80 минг квадрат метр), шартномада белгиланганидек иккита болалар муассасаси ва иккита мактаб фойдаланишга топширилди.

Шунинг билан бирга, бир қатор қурилиш объектларида пардозлаш ва санитария-техника ишлари сифати ҳамон паст бўлмоқда. 159-қурилиш трестида ойлик ўртача иш ҳақи бажарилган ишдан ошиб кетмоқда.

Биринчи сентябрда район автомобиль транспорти коллективлари тўққиз ойлик планларини бажардилар. Натижада планга қўшимча 48 минг тонна халқ хўжалик юклари ташиб берилди.

Чакана товар оборотида планга қўшимча 500 минг сўмликдан зиёд товарлар реализация қилишга эришилди. Октябрь район ошхоналар тресги товар обороти ҳажмини мажбуриятда кўзда тутилганидан 120 минг сўмликка ошириб бажаришга муваффақ бўлди. Районда қўшимча 540 ўринли янги корхоналар очилди.

Шаҳарлараро телефон станциясининг коллективи 78 та автомат алоқа каналини ишга туширди (йилга 40 та планлаштирилган эди).

«Ўроқ ва Болға» Иттифоқига содиқ қолаётган Октябрь район меҳнаткашлари Сирдарё областининг Дўстлик райони ҳамда пойтахт областининг Пскент районида оталиққа олинган хўжаликларга яқиндан ёрдам бермоқдалар.

Район корхона ва ташкилотлари томонидан деҳқонларга техникаларни ремонт қилишда, қурилишда, материаллар билан таъминлашда ва бошқа томонлама жами юз минг сўмликдан ортиқ ёрдам кўрсатилди.

Район меҳнаткашлари чилонзорликлар билан мусобақалашиб, маҳсулот реализация қилиш ва буюмларнинг энг муҳим турларини ишлаб чиқариш ҳажми бўйича давлат планини муддатидан илгари, 25 декабрда бажаришга қатъий аҳд қилганлар. Район корхоналарида 1974 йил учун муқобил планлар ишлаб чиқилмоқда, тўрт йилликни муддатидан илгари бажаришнинг йўллари аниқланмоқда.

ГАЗ ПЛИТАЛАРИ КЎПАЯДИ

Шаҳримиздаги газ аппаратлари заводининг коллективи ҳар ойда салкам 12 минг икки комфоркали газ плиталари ишлаб чиқармоқда. Ойлик планлар мунтазам равишда ортиғи билан бажарилади. Тайёр маҳсулотлар мамлакатимизнинг кўпгина шаҳарларига жўнатилади.

СУРАТДА: корхона йиғув цехининг бошлиғи Тилабберган Отаматов ва пешқадам йиғувчи Борис Ражапов газ плиталарини йиғишаяпти.

М. Нуриддинов фотоси.

Халққа — моллар

ЯНГИ ХИЛ АТЛАСЛАР

Қўқон шойи фабрикасининг коллективи «Дилором», «Зумрад» ва «Гулистон» деб аталган янги хил атласлар тўқиб чиқара бошлади. Янги гулларни корхонанинг рассомлари ишлаб чиқишди.

Ўзбекистоннинг кекса шойи фабрикаларидан бири ҳозир 80 хил атлас тўқиб чиқараяпти.

Корхона шойи чиқаришни кун сайин кўпайтириб бормоқда. Қўқон атласчилари мамлакатнинг савдо ташкилотларига пландан ташқари 30 минг метр — беш йилликнинг ҳал қилувчи, учинчи йилига олинган мажбуриятларида кўзда тутилганидан анча кўп шойи юбордилар.

Идеология ишлари хроникаси

Якун ва режалар

Чилонзор район партия активи йиғилишида 1972—1973 йилги сиёсий ва иқтисодий ўқувнинг якуни ҳамда КПСС Марказий Комитетининг «Тошкент шаҳар партия ташкилотларида раҳбар кадрларнинг марксча-ленинча ўқуви ва иқтисодий билимлари тўғрисида»ги Қарори асосида район партия ташкилотлари олдида турган вазифалар муҳокама қилинди.

Ана шу масала юзасидан район партия комитетининг секретари В. А. Юханова доклад қилди.

Актив йиғилиши қатнашчилари партия ўқувини ташкил этишдаги тажрибаларини ўртоқлашдилар, янги ўқув йилининг вазифаларини белгилаб олдилар.

Ўсмирлар куни

Тошкент тўқимачилик комбинатида биринчи марта «Ўсмирлар куни» ўтказилди. Маданият саройи залида икки авлод вакиллари — корхона ветеранлари ҳамда ўз меҳнат фаолиятини эндигина бошлаётган ёшлар учрашишди. Ҳунар-техника билим юртининг, фабрика-завод таълими мактабининг ўқувчилари ҳамда тўқувчилик касбини эгаллаш учун комбинатга келган ёшлар ҳузурида Социалистик Меҳнат Қаҳрамони йигирувчи Б. Жўраева ва Ленин ордени кавалери тўқувчи Л. Казанцева нутқ сўзлади. Улар ёш ишчиларни комбинатнинг шонли оиласига қўшилганликлари билан табриклашди, ёшларга жонажон Ватанимизнинг равнақи йўлидаги меҳнатида муваффақиятлар тилашди.

ҚИСҚА САТРЛАРДА

Термиз пахта заводида пахта тозалайдиган «ДВ» маркали янги машиналарни ўрнатиш бошланди. Тошкентдаги «Союзхлопкомаш» заводида тайёрланган бу агрегатларнинг унумдорлиги ҳозирги вақтда ишлаб турган агрегатларга нисбатан бир ярим баравар ортиқ. Технология ускуналарини бир мунча такомиллаштирилган агрегатлар билан алмаштириш корхонага худди шу майдонларда тўқимачилик саноати учун қимматбаҳо хом ашё — тола ишлаб чиқаришни кўпайтириш имконини беради.

◆

ГУЛИСТОН. Область марказининг аҳолиси Тошкент ёш томоша бинлар театри спектаклларини қизғин кутиб олишди. Театр коллективи Янгиер клублари саҳнасида, Ховос темирйўлчилар маданият уйида ҳам спектакллар кўрсатади. Бу — мирзачўлликлар нинг Тошкент ёш томошабинлар театри билан учинчи учрашуви.

(ЎзТАГ).

Жаҳон ойнаси

ДЎСТОНА ЁРДАМ

ПРАГА. Чехословакиянинг Тисадаги Чиёрна метросозлари Совет Иттифоқидан одатдагидан бошқача юк — Прага метроси учун 6 та зангори вагон олдилар.

Яна бир неча кундан кейин бу вагонлар Чехословакия пойтахтига келтирилади.

Чиернага келтирилган вагонлар Совет Иттифоқининг техникавий ёрдами билан қурилаётган Прага метроси учун СССРдан юбориладиган вагонларнинг биринчи туркумидир. Яқин орада Чехословакияга яна Совет Иттифоқида ишланган ўнлаб вагонлар юборилади.

1974 йил 1 январдан бошлаб Прага метрополитени линияларида синаб кўриш учун қатновлар бошланади, келгуси йил июль ойида эса зангори поезд пассажирларни мунтазам таший бошлайди.

Ҳукуматнинг янги чоралари

МАНИЛА. Филиппин президенти Фердинанд Маркос ерни ижарага олиб ишлаб турган кишиларни ер эгалари мана шу ер участкаларидан ҳайдаб юборишини тақиқловчи декретни имзолади. Бу декрет қишлоқ хўжалигидаги феодаллик ва ярим феодаллик муносабатларнинг қолдиқларини тугатиш мақсадида мамлакатда ўтказилаётган ер ислоҳотининг муҳим қисмидир.

Президент ерни ижарага олиб ишловчи фермерлар вакилларининг йиғилишида гапириб, ҳукумат фақат хусусий ерларнигина эмас, шу билан бирга давлатга тегишли ерларни ҳам фермерларга тақсимлаб бериш йўли билан ер ислоҳотини кенгайтириш лойиҳасини кўриб чиқмоқда, деди.

(ТАСС).

◆ *Америка манзаралари*

Автомобилларда хавфсизлик камарлари

Мен ўз автомобилимни юргизиб, ўрнимдан қўзғалиб кетмоқчи бўлганимда зуммернинг ёқимсиз визиллаган товуши эшитила бошлайди. У хавфсизлик камарларини боғлаб олинг, деб эслатиб туради. Бу визиллашни эшитиб бориш асабга тегади. Шу сабабли камарларни итоаткорлик билан боғлаб оласиз ва ҳалиги товуш тугайди.

Америка автомобилларида хавфсизлик камарлари 1964 йилдан буён мавжуд. Лекин машина эгалари ундан фойдаланишни ёқтирмайдилар. Шунинг учун ҳам бу йил ишлаб чиқарилган автомобилларга зуммерлар қўйилди. Бироқ машина эгалари ҳам ҳийлагар. Улар камарларини ўтирғичларига боғлаб қўядилар ва алданган зуммер жим туради.

1974 йилда қайсар машина эгалари билан курашиш янги даврга киради — машиналарга мураккаб блокировка системаси ўрнатилади. Бу машина агар ҳайдовчи камарларни боғлаб олмаса юрмай қўяди. Машина юриб бораётганда эса камарларни ечиб қўйиш мумкин, двигатель ишдан тўхтамайди. Лекин юқорида танишганимиз зуммер ишга тушади... Бундан ташқари милтилловчи чироқ уланади. У қулоққагина эмас, кўзга ҳам таъсир кўрсатади.

Буларнинг ҳаммаси нима учун қилиняпти?

Йўлларда ҳалок бўлаётганлар сони ҳали ҳам кўп — йилига 58 минг киши ўлади. АҚШ транспорт министрлигининг ҳисоблашича, хавфсизлик камарлари жорий этилиши натижасида кишилар ўлими билан тугайдиган автомобиль ҳалокатларининг сони камайган.

1973 йилда шунақа камарлар ёрдамида ҳар беш ҳайдовчидан бири қутқазиб қолинган. Жамоатчилик фикрига мурожаат қилиниб олинган жаволлар кўпи билан 30 процент ҳайдовчигина бундай камарлардан фойдаланаётганлигини кўрсатди.

Алдамасанг — ютолмайсан

Бор-йўғи 3 доллар қўйиб 110 минг доллар ютиб олишдан ким бош тортади, дейсиз? Нью-Йоркдаги уч шаҳар ипподромида ҳали яқиндагина бунақа бахт янги «суперфест» системасида ўйновчиларга муяссар бўлиши мумкин эди. Бунда ўйновчилар пойгада қатнашаётган саккиз аравадан маррага келиб етган тўрттасини ва уларнинг ҳам маррага келиб етиш тартибини олдиндан билиб айтиши керак. Бу иш осон эмас. Лекин... пойгачиларнинг сиз хоҳлаган тартибда маррага етиб келишлари ҳақида улар билан тил бириктирилса бунга эришиш мумкин.

Яқинда полициячилар катта суммадаги билетларни тез-тез кўрсатадиган аёлни пайқаб қолишди. Бу сирли нотаниш аёл бўнчалик омадли бўлмаса керак, деб ўйлашди улар. Ҳақиқатан ҳам кузатишлар натижасида унинг пойгачилар билан воситачилар орқали тил бириктирганлиги маълум бўлди.

Газеталар навбатдаги бу жанжални шарҳлаб, Америкадаги бизнес олами ана шу йўл билан яшаяпти, алдамасанг — сотаолмайсан, алдамасанг — ютаолмайсан, деб эслатиб қўйди.

Механизаторлар тайёрлашга эътибор

ГАВАНА. Кубанинг Камагуэй вилоятида қишлоқ хўжалиги учун механизаторлар тайёрлайдиган «Сабиноп милиан» мактаби очилди. 500 га яқин тингловчи шакар қамиш ўрадиган комбайнлар ва тракторларни ҳайдаш, уларга хизмат кўрсатиш малакаларини эгаллайди.

Қишлоқ хўжалиги механизаторлари тайёрлаш мактаблари ва курслари Кубанинг деярли барча йирик қанд заводлари ҳузурида очилади, чунки хилма-хил ва мураккаб техника, шу жумладан Совет ва Куба инженерлари биргаликда яратган «КТП-1» комбайнлари мамлакат далаларида тобора кўплаб пайдо бўлмоқда. Бундай комбайнлар Леберецкдаги Ухтомский номли заводда ишлаб чиқарилмоқда.

Ҳозир Кубада навбатдаги шакар қамиш ўрим-йиғимига тайёргарлик ишлари ниҳоясига етказилмоқда. Шу мавсумда шакарқамиш ўрим-йиғимини механизациялаштириш даражасини янада юксалтириш кўзда тутилади. Масалан, Камагуэй вилоятининг баъзи районларида бутун шакарқамиш ҳосилининг қарийб ярми машиналар ёрдамида ўриб олинади.

(ТАСС).

НОБЕЛЬ МУКОФОТЛАРИ БЕРИЛДИ

СТОКГОЛЬМ. Швеция қироллик фанлар академияси химия бўйича 1973 йилги Нобель мукофотини органик химия соҳасидаги энг янги кашфиётлар учун профессор Эрнст Отто Фишерга (Германия Федератив Республикаси) ва профессор Жефри Уилкинсонга (Англия) беришга қарор қилди.

Болгарияда биринчи атом электр станцияси мамлакатнинг шимоли-ғарбидаги Кузлодуй шаҳрида қурилмоқда. Станциянинг асбоб-ускуналари Совет Иттифоқида тайёрланган, совет мутахассислари монтаж ишларида болгар дўстларга ёрдам беришаяпти.

СУРАТДА: атом электр станцияси қурилишда.

БТА—ТАСС фотоси.

ЯҚИН ШАРҚДАГИ АҲВОЛ

Миср ҳарбий қўмондонлигининг хабар беришича, кеча Исроил Яқин Шарқда ўт очишни ва барча уруш ҳаракатларини тўхтатиш тўғрисида БМТ Хавфсизлик Кенгаши резолюцияларини бузишни давом эттирди. Шу билан бирга Миср Араб Республикасининг қуролли кучлари ана шу резолюцияларнинг талабларини қатъий бажараётганликлари таъкидлаб ўтилади.

Информация агентликларининг хабарларида Миср—Исроил ва Сурия—Исроил фронтларида тун осойишта ўтганлиги кўрсатиб ўтилади.

БМТ фавқулодда кучларининг дастлабки группаси Англия ҳарбий самолётларида Кипрдан Қоҳирага келди. Фавқулодда кучларга Яқин Шарқда ўт очишни тўхтатиш тўғрисида БМТ Хавфсизлик Кенгаши резолюцияларига риоя этилишини назорат қилиш топширилган. Яқин Шарқда БМТ кузатувчилари группасининг бошлиғи генерал Энсио Сийласвуо (Финляндия) ҳам Қоҳирага келди.

МЕН агентлигининг хабарида айтилишича, БМТ фавқулодда кучларининг биринчи группасига 60 дан кўпроқ киши киради, улар асосан Финляндия, Швеция ва Австрия вакилларидир.

(ТАСС, 27 октябрь).

ЭНЕРГЕТИКА ОБЪЕКТЛАРИ ҚУРИЛМОҚДА

ДЕҲЛИ. (ТАСС). Шимолий Ҳиндистонда жуда кўп электр станциялар қурилмоқда. ПТИ агентлигининг хабар беришича, Натхра Жахакрида (Химачал-Прадеш штати) электр станциянинг ишга туширилиши натижасида штат территориясининг анча қисмини электрлаш мумкин бўлади. Станция бешинчи беш йиллик планда қуриб битказилади. У 1 миллион киловатт-соат электр энергия ҳосил қилади.

Нигористон

Улуғбек севган китоб

Шарқда Шайх Муслиҳиддин Саъдийнинг «Гулистон» асарига ўхшатиб китоб ёзишга уринган кишилар кўп бўлган. Ана шундай кишилардан бири Муиниддин Жувайнийдир.

Муиниддин Жувайнийнинг туғилган ва вафот қилган йиллари ҳозирча маълум эмас. Унинг номи «Нигористон» асари орқали бизга етиб келган. «Қомус ал-аълом» муаллифи Самқ бекнинг хабар беришича, Жувайний бу китобни 835-ҳижрий (1334—35 мелодий) йили ёзиб, Абу Саидга бағишлаган. Бундан Жувайний XIV асрда яшаган деб хулоса чиқариш мумкин.

Давлатшоҳ Самарқандийнинг 1487 йилда ёзган «Тазкират уш— шуаро» асарида келтирилишича, Муиниддин Жувайний Жувайн вилоятининг Андух номли қишлоғида туғилган. «Қомус ал-аълом»да Жувайн вилоятининг асл номи Хуён бўлиб, Хуросонда жойлашган, Бастом ва Нишопур шаҳарлари ўртасидадир, дейилади.

Жувайнийнинг илмда ўз замонасининг машҳур олими, кўпгина китобларнинг муаллифи Мавлоно Фахриддин Холид Исфараёнийнинг шогирди эканлигини ҳам «Тазкират уш-шуаро»дан билиб олишимиз мумкин.

Жувайнийнинг «Нигористон» китобидан бошқа асари бор-ми-йўқми эканлиги ҳозирча маълум эмас. «Қомус ал-аълом» эгаси «Мавлоно Муиниддин Жувайний удободан» (адиблардан) ўлуб, Саъдийнинг «Гулистон»и тарзида форси ал-ибора «Нигористон» унвонила бир асари бордир...» деб, қисқа маълумотни келтиради. «Тазкират уш-шуаро» муаллифи унинг:

Аз зулфи паришони ту
ошифта тарам ман,
Дар куйи ту саргашта чу
боди саҳарам ман.
(Паришон зулфингдан ҳам
ошифтароқман,
Кўйингда саҳар сабосидан
ҳам саргаштаман).

деб бошланувчи ғазалини тўлиқ келтиради. Ғазал сермаъно ўхшатишларга бой ва равон ёзилган. Бундан ташқари, «Нигористон» китоби бошдан-оёқ қитъа ва рубоийлар билан тўладир. Булар Жувайнийнинг моҳир шоир бўлганлигидан дарак беради. Шуларга асосланиб, унинг ғазаллар девони ҳам бўлса керак деган хулосани чиқариш мумкин.

«Тазкират уш-шуаро» муаллифи Жувайнийни ва унинг китобини мақтаб, шундай деб ёзади:» Фозиллар подшоси ва олимлар пешвоси мавлоно Муин ал-Жувайний — Фозил ва донишманд киши эди. У Саъдийнинг «Гулистон»ига ўхшатиб «Нигористон» китобини ёзди. Аммо, ундан каттароқдир. Донишмандона ёзилган. Нодир масаллар ва фойдали ҳикматларни бу китобга дарж қилган».

Улуғбек ҳам олим ва адабиёт мухлиси сифатида Жувайнийнинг бу китобини қадрлаган. Бу «Тазкират уш-шуаро»да шундай баён қилинади: «Улуғбек Ироқдан қайтаётиб, Баҳрабод олимларини зиёрат қилиш учун тўхтади. Баҳробод шайхлари «Нигористон» китобини Улуғбекка совға сифатида олиб келдилар. Улуғбек бу китобни энг яхши хат билан кўчириб, безашни буюрди. У доимо шу китобни мутолаа қиларди ва жуда ёқтирарди».

Давлатшоҳ Самарқандийнинг таъкидлашича, китоб Хуросонда ёзилишига қарамай, у ерда кам тарқалган. Мовароуннаҳрда эса, шуҳрат топган.

«Нигористон» китобида кишиларни инсофли, виждонли, ҳаёли бўлишга ундовчи, ифлослик ва таъмагирликдан қочишга тарғиб қилувчи ҳикоятлар ва ҳикматлар кўп. Қуйида китобдан териб олиниб, таржима қилинган ҳикматлар билан танишасиз.

М. ҲАСАНОВ,
Шарқшунослик институтининг илмий ходими.

Яхши хислат жаҳонда олий мансаб ва юксак даражага етказувчидир. Аммо бунга етишиш воситаси илм ва одоб бойлигидир.

Шеър:

Илм саодатга йўлловчи машъал,
Жоҳиллик ўлимга бошлар ҳар маҳал.

Қитъа:

Билим кишиларни улуғвор қилар,
Одамдан кетмайди то ўлмагунча,
Олтин, кумуш билан керилма зинҳор,
Бу иззат олтину кумуш тургунча.

Ҳикмат. Кўрлик нодонликдан яхшироқдир. Чунки кўрлик ўз эгасини чоҳга қулатса ҳам бирор аъзосинигина синдиради. Нодонлик эса ўз соҳибини ҳалокатга маҳкум этади.

Байт:

Нодоннинг кўзи бор, кўрмайди, аммо.
Кўрлар бор, кўрмайди, лекин, кўп доно.

Ҳикмат. Сўзни ҳакимлардан эшит, суҳбатни донолар билан қил, саволни олимларга бер. Ҳакимлар сўзида маърифат жам, донолар суҳбатида бойлик. Олимлар жавоби саломатлик йўлидир.

Байт:

Оқил билан бўлсанг агар ҳамсуҳбат.
Ҳар ишда мақсадинг бўлгай муяссар.
Нодондан қўлингни ювгин тезгина,
Ахлатда дурдан бўлмагай асар!

Арастатолис ниҳоятда қариб ва букчайиб, ҳаётининг гулзорида хазон мавсуми бошланган ва ўлим элчиси хавфу хатар солиб турган пайтда, музика илмини ўрганишга киришди. Дўстларидан бири унга: «Гўру кафан ҳақида ўйлаш лозим бўлгани ҳолда танбур чертишдан уялмайсанми?— деди.

Байт:

Ўқишу, ўрганиш ёшларнинг иши,
Кексаларга созу тараб ярашмас...

Ҳаким унга: «Билмаслик оғир айбдир. Ана шундан уялиш керак!»— деди.

Ҳикмат. Эркак учун энг яхши либос — ширин сўзлик. Хотин учун энг аъло кийим очиқ юзликдир.

Ҳикоят. Бир киши бир ҳакимнинг зиёратига борди. Беҳуда сўзларни ҳаддан ортиқ валдиради. Сўнг сўз орасида: «Энди сўзлашни бас қилай» деди. Ҳаким унга: «Сен сўз сўзлаганинг йўқ!» деди.

Байт:

Беҳуда сўзларин сўз деб бўлмайди,
Сўз улки, эшитган олсин бир фойда.
Сўзласанг, сўзингни кўп узун қилма,
Малоллик етади узайган жойда.

Байт:

Ҳар ким кам сўзласа яхшидир сўзи,
Ундайин кишида инсон фазли бор.
Беҳуда сўзловчи палид забондир,
Кўп сўзда кўп маъно бўлмайди зинҳор,
Рост сўзни хоҳласанг қулоқ сол менга,
Лақмадан гунг киши афзалдир минг бор!

Ҳикмат. Бир ҳакимдан сўрадилар: «Оқил киши ким?» У деди: «Сўзни меъёри билан сўзлаган, ҳаёт қадрини англаган, ғамдан руҳи эгилмаган, бутун куч ва қудратини илм ва камолот ҳосил қилишга сарфлаган кишидир!»

Байт:

Чекланиб қолмагин мансабинг билан,
Билим ва фазилат изласанг агар
Нокаслар қўлидан шакар егандан,
Золим шоҳ, қўлидан сен ичгин заҳар!

Ҳикмат. Истироҳат ҳаваси енгилиш муқаддимасидир.

Байт:

Ҳар киши эл учун тортса агар ранж,
Оқибат муяссар бўлур унга ганж.

Ҳикмат. Илм асосига қурилмаган улуғликнинг охири хорликдир.

Байт:

Нодон агар улуғ бўлса, унга кўнгил
боғлама,
Чунки амал нодон билан боқий эмас
жаҳонда.
Чарх ҳеч қачон жоҳилларнинг амалини
билмайди,
Қора чоҳга тиқар уни, қўймас бир кун
омонда.

Ҳикмат. Суқрот ҳаким деди: «Олам адолат билан пойдор, жабр ва зулм билан хорузордир!»

Байт:

Зулм асосига қурилган бино.
Ғазаб оташидан вайрон бўлади.

Ҳикмат. Гуноҳни кечмоқ инсон учун ярашимли хулқдир.

Байт:

Гуноҳкор гуноҳин кечишдан авло,
Мукофот бўлмагай асло жаҳонда.

Ҳикмат. Бузуржмеҳрдан сўрадилар: «Дунёда инсон учун топилмайдиган нарса нима?» У: «Ақл!» деб жавоб берди. Яна сўрадилар: «Ақлнинг қадри нима? Жавоб берди: «Инсонда ақл бўлмаса, уни ҳеч ким қадрлармиди?»

Байт:

Билим дарёсининг гавҳари — ақл,
Оз бўлса ҳам ундан кўп фойда етар.

Байт:

Ҳар ким билганига қилса қаноат,
Қанча кўп билмасин дема сен доно.
Доно улки, қанча кўп билган сари,
Билиш учун ғайрат қилар доимо.

Ҳикмат. Ҳар ким зулм ва жафо шамширини тортса, унга қарши ғазаб ва фитна ҳанжарини тортадилар.

Байт:

Эл ҳақида ғофил бўлмагин асло,
Чунки, эл қўлида ўтирган ўзинг.
Сендан эл нимани кўрса, бир куни,
Қайтариб кўради ўшани кўзинг.

Ҳикмат. Агар обрўйим ошсин десанг, амалга шундай кишини тайинлаки, у ҳеч қачон сотқинлик қилишга журъат этмасин.

Байт:

Обрўйим зиёда бўлсин десанг сен,
Содиқ кишиларга иш буюр ҳар дам.
Ҳар кимса ишонса ўзбилармонга,
Эл аро шарафи кетиб, бўлар кам.

Ҳикмат. Ҳар кимнинг нафси ақлига хизмат қилса, у кишига бахт ва давлат юзланади. Ҳар кимнинг ақли нафсига хизмат қилса, иқбол у кишидан юз ўгиради.

Байт:

Нафским, ақлга бўйсунса агар,
Иқбол дарахтидан мева ер киши.
Ақлидан зиёда бўлса гар нафси,
Феълидан кунба-кун ортар ташвиши.

Ҳикмат. Энг яхши хотин шундай хотинки, у ҳаёли ва ориятли бўлади. Энг муҳими оилада тўкин-сочинлик ва бараканинг сабабчиси бўлади.

Байт:

Бадномликдан узоқ бўлса ҳар хотин,
Хунук бўлса ҳамки севгига лойиқ...

Ҳикмат. Араб қабиласидан бўлган Ҳадя Аддий номли киши ўз хотинини жондан севарди, усиз ўз ҳаётини ҳаром деб биларди. У бир касалликка чалиниб, оғир заифлик юз берганини мушоҳида қилгач, ўлим элчиси эса яқинлашиб келаётганини билгач, хотинига деди: «Мен ҳаётдан умидимни уздим. Ҳаёт офтобим ботиб бормоқда. Бир орзудан бошқа кўнглимда ҳеч қандай орзу йўқдир. У ҳам бўлса, мен ўлгач, сен нима қилмоқчисан, шуни билишдир».

Байт:

Саволим жавобга арзиса агар,
Гапир то томоқдан чиқсин бу жоним.

Хотин эрининг қандай севишини биларди. У фикр билан эрининг мақсадини англади ва эрга чиқиш-чиқмаслигини билмоқчи бўлаётганини сезди. Ўша онда пичоқ олиб, ўз бурнини кесиб ташлади.

Байт:

Севган ёри агар қулоқ солмаса.
Ўлик ҳисобланур ҳар тирик киши.
Тирик деб саналур вафо йўлида,
Кимни ҳалок қилса ўлимнинг иши.

Ҳикмат. Уч нарса уч нарсада бўлмайди: садоқат лақмада, шафқат серғазабда, ҳалоллик очкўзда.

Байт:

Ғазабни сўндириш, гапни кам қилиш,
Яхши кишиларнинг эзгу хислати.
Нафсингдан ҳазар қил то имкони бор,
Очкўзнинг дилида бўлмас ҳимммати.

Ҳикмат. Бир тўда кишилар Бузуржмеҳр ҳакимга дедилар: «Баъзи ҳикматли гаплардан бизни огоҳ қилсанг. Фойдали ва зарарли нарсаларни билиб, унга амал қилайлик ва сени дуо қилиб юрайлик.

Байт:

Эй сен, мазлумларга ёпмагил эшик,
Ён-верингда юрар қанча бечора.
Хислатингдан қадаҳ тутиб уларга,
Лутфинг марҳамидан айлагин чора.

Ҳаким деди: «Эшитинг ва ёд олингки, тўрт нарса кўзни ўткир ва равшан қилади:

Байт:

Биласанми, агар оқил кишилар,
Ҳожатим тушмасин деса табибга.
Бахти юз кўрсатса боққай доимо,
Сабза, оқин сувга, соф май, ҳабибга.

Тўрт нарса кўзни хира қилиб, нурини кетказади: шўр овқат емоқ, бошдан қайноқ сув қуймоқ, қуёшга қарамоқ ва душман юзини кўрмоқ.

Байт:

Бошингдан қайноқ сув қуйсанг кўз оғрир,
Душманни кўрмоқлик бундан оғирроқ.
Қайноқ сув қуйсанг ўтга тутсанг бош.
Душманни кўргандан минг бор яхшироқ.

МАРКС ВА ЭНГЕЛЬС АРХИВИНИНГ XIV ТОМИ

Сиёсий адабиёт нашриёти КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги марксизм-ленинизм институти нашрга тайёрлаган «Маркс ва Энгельс архиви»нинг XIV томини чиқарди. Китоб Карл Маркс қўлёзмаларининг икки группасидан иборат. 1863 йил баҳорида Польшадаги қўзғолон даврида ёзилган қўлёзмалардан иборат биринчи группа Польша тарихига ва Польша масаласи теварагида Европадаги давлатлар ўртасида икки юз йил давомида бўлиб ўтган кескин дипломатик кураш проблемаларини ёритади. Мактублар томи биринчи қисмининг мазмунини белгилайди. Қўлёзмаларнинг иккинчи группаси 1864 йилларга, Польша масаласи 1-Интернационал бош кенгаши мажлисларда муҳокама қилинган чоғда К. Маркснинг сўзлаган нутқларини ўз ичига олади. Қўлёзмаларнинг учинчи қисми хомаки материаллардан — Маркснинг 1863 йилда ўзининг хотира дафтарига ёзган сўзлари, кўчирмаларидан ва қўлёзмаларнинг ҳар иккала группаси яратилиши учун асос бўлган манбалар доирасини таърифловчи қўлёзмалардан иборат.

Томдаги материаллар оригиналдаги тилда ва қўлёзмалар ёки қўлёзмаларнинг фотокопиялари бўйича рус тилига таржима қилинган ҳолда эълон қилинади. XIV том Польша Халқ Республикасида тайёрланаётган нашри билан айни бир вақтда тайёрланди.

(ТАСС).

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг биохимия институти илм аҳли халқ хўжалигининг турли соҳаларига оид (медицина, биология) масалалар юзасидан кенг кўламда илмий тадқиқот ишлари олиб бормоқда.

СУРАТДА: цитохимия ва электрон микроскоплар лабораториясининг илмий ходими, биология фанлари кандидати Т. Винокурова молекуляр гармонларнинг ривожланиши юзасидан илмий иш олиб бораётган пайтда.

М. Нуриддинов фотоси.

● *Мутахассис минбари*

ДАРАХТЛАРНИ КЎЧИРИБ ЭКИШ

Шу кунларда қариб қолган қуриган ортиқча мева ва ток кучатларини кундакўв қилиб бир ердан иккинчи ерга кўчириб экиш зарур. Бир ердан иккинчи ерга кўчиришда дарахт танасини зарарлантирмаслик, новдаларини шикастлантирмаслик керак. Ҳар бир чуқурга 4—5 челакдан яхши чириган гўнгга 4—5 килограмм суперфосфат аралаштириб чуқурга баробар қилиб солинади. Сўнгра чуқур яхшилаб сув қуйиб захлатилади.

Экиладиган кўчат илдиз бўғизи паст ёки баланд бўлиб қолмаслиги учун чуқурга тупроқ ташлаб, илдиз бўғизи ер юзи билан баробар бўлишлигини таъминлаш зарур. Мана шу усулда кузда олма, нок беҳи, олхўри, ток каби мевали дарахтларнинг кўчатлари кўчириб экилади. Уруғли мева дарахтлари кўчириб экилганда данакли мева дарахтларига нисбатан яхши кўкаради. 1—2—3 яшарли олча, гилос, шафтоли каби дарахт ва кўчатлар эрта баҳорда кўчириб экканда яхши натижа беради. Лекин каттароқ ёшдаги данакли дарахтлар кўчириб экилганда яхши натижа бермайди.

Кўчириб экилган дарахтларнинг ортиқча новдалари кузда олинади. Каллаклаш иши эса асосан баҳорда ўтказилади. Кўчатлар тез-тез суғориб турилади. 2—3 суғоришдан кейин кўчатлар бир томонга (тупроқ ўтиришининг натижасида) қараб қийшайиши мумкин. Албатта, тупроқ нам пайтида кўчириб экилган дарахт танасини тўғрилаш керак бўлса, ёғоч қоқиб танани мана шу ёғочга юмшоқ материал билан боғлаб қўйган маъқул. Шундай қилинганда ҳали илдизи мустаҳкамланмаган дарахт қишда шамол таъсирида қуйида чайқалмайди ва қийшаймайди. Ток кўчатларини кузда экиб, улар устига тупроқ ёки хашак ташлаб қўйган яхши.

Октябрь ойи шафтоли, олма, олча, ёнғоқ, бодом, ўрик, нок, беҳи каби мева уруғларини ерга сепишнинг айни давридир. Уруғларни сепишдан олдин ер яхшилаб чопилади ва текисланади, кетидан ип ёки сим тортиб, кичкина участкаларда 3—4 сантиметр йўғонликдаги ёғочлар ёрдамида симга тақаб ариқлар олинади ва кетма-кет уруғлар сепилиб, тупроқ тортилади. Ёнғоқ, ўрик ва шафтоли уруғлари 6—10 сантиметр чуқурликда, олма, нок ва беҳи уруғлари эса 2—3 сантиметр чуқурликда бир текисда сепилиши керак. Уруғлар баланд-паст бўлиб тушмаслиги лозим.

Уруғлар экилгач, ер устига кетма-кет 10-15 сантиметр кенгликда, 1-1,5 сантиметр қалинликда яхши чириган гўнг сепилади. Яхши чириган гўнг бўлмаса, дарахт қипиғидан сепилади. Бўлса, иккаловидан омухта қилиб сепиш тавсия қилинади. Фан тилида бу процессни мульчлаш дейилади. Сепилган уруғлар мульчланганда ер юзида ёмғирдан кейин қатқалоқ пайдо бўлмайди, ер яхши қизийди, уруғларнинг ердан чиқиши тезлашади ва келгусида чириган гўнг озуқа бўлади.

М. СОБИРОВ,
қишлоқ хўжалик фанлари кандидати.

● *Изланишлар, кашфиётлар*

Қипиқдан... глюкоза

ССР Фанлар академияси биохимия институти Фермент препаратлар лабораториясининг раҳбари Раиса Васильевна Фениксова менга хира оқ қатламли шиша найчани узатди.

Бу қипиқ, пайраха, қириндиларни юқори босим, ҳарорат ва кислоталар ёрдамисиз глюкоза ҳамда қандга айлантирадиган замбуруғлардир. Улар ҳаммага маълум бўлган замбуруғ турларининг узоқ қариндошлари бўлса керак. Бу замбуруғлар эски уйларнинг тўсинларини, қамиш томларни кемирадилар, заҳ бурчакларда ётган эски пойафзаллар, хўл латта-путталар уюмида яшайдилар.

Улар турлича хусусиятга эга— бир хиллари хавфли, бошқалари бетараф, учинчи бир хиллари фойдали, кўпчиликни ташкил этган тўртинчи хилларининг қанақалиги ҳали муаммо бўлиб турибди.

— Замбуруғлар катта химик,— деди профессор Фениксова,— улар ўз ишларининг моҳир устаси. Улардан ҳар бирининг ёқтирган озуқаси бўлади, ҳар бирининг ҳаракати ихтисослашган. Бир хиллари меваларни, бошқалари донларни, учинчи хиллари ёғочларни, тўртинчи хиллари жунни танлаб олишган.

Лаборатория ходимлари кейинги ўн йиллар мобайнида моғор замбуруғларининг бир хили кетидан иккинчисини саралаб изчиллик билан ўргандилар. Ҳар хил целлюлозаларнигина эмас, балки ёғочсозлик саноати ва қишлоқ хўжалигининг дағал чиқиндиларини глюкозага айлантиришга қодир бўлган ферментлар ишлаб чиқарадиган замбуруғларни қидирдилар...

...Лаборатор и я г а қандайдир олис тропик портдан топиб олинган, деярли бутунлай чириган йўғон арқон бўлагини келтирганларида ҳамма қувониб кетди. Тўнкадек мустаҳкам бўлган бу материални чиритган моғор замбуруғи қудратли ферментга эга бўлиши керак, деб фараз қилинди.

Кутилганидек бўлиб чиқди: ажратиб олинган штамп кучли ферментни бекаму-кўст тайёрлади. Бу фермент арча целлюлозасини ўн икки кун ичида +40 ҳароратда 70—80 процент глюкозага айлантирди. Шунингдек, шимадиган қоғоз ўша ҳароратда тўрт кунда 75—80 процент, ғўзапоя целлюлозасидан 90 процент глюкоза ҳосил қилди.

Хўш, Раиса Фениксова кашф этган фермент штаммаси, мисол учун, қипиқларга қандай таъсир этаркин? Ўтказилган тажриба муваффақият қозонди. Бир килограмм қипиқ 450 граммдан 600 граммгача қанд берди.

Фильтрдан ўтказилган эритма сут берадиган моллар организми осонлик билан ўзлаштирадиган озуқа ачитқиларини етиштириш учун ажойиб замин ҳисобланади.

Лабораторияда топилган моғор замбуруғи штаммини ўрганишда давом этмоқдалар. Олдинда кўпгина ташвишли ишлар турибди. Бу «ёввойи» штаммни янада активроқ ферментлар ишлаб чиқаришга қобилиятли бўлган янги биологик хусусиятли авлод яратишга мажбур этиш керак.

Ҳозирги вақтда лаборатория бу препаратнинг заводларда ишлаб чиқарилишини ташкил этишда ёрдамлашаяпти. Бу эса уни қишлоқ хўжалик чиқиндилари доим йиғилаётган йирик фермаларда ҳар тарафлама синаб кўриш имкониятини беради.

Ниҳоят, охирида шуни айтиш керакки, экономистлар оддий целлюлозани, мисол учун, ёғоч қипиқларини соф ва ҳатто медицина глюкозасига айлантириш фойдали эканлигини ҳисоблаб чиқишди. Чунки, бундай глюкозаларга бўлган талаб тобора ошмоқда. Таққослаб кўринг: бир тонна медицина глюкозаси бир тонна целлюлозага қараганда қарийб саккиз баравар қиммат туради. Демак, уни лабораторияларда эмас, балки корхоналарда ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш керак.

Георгий БЛОК.
(АПН).

СУРАТДА: Угольний кўчасидаги бу ўзига хос «манзара»ни коммунал хўжалиги министрлигига қарашли 153-қурилиш-монтаж бошқармаси қурувчилари «ихтиро» қилишган.

Мунис кўчасининг бир қисми ана шундай аҳволда ётибди. Бу «Узбекгидроэнергострой» трестига қарашли махсус ишлар бошқармаси ишчилари айби билан шундай бўлган.

● *Шаҳар темасида*

Йўлни ким кавлаб ташлади?

Шаҳримизда қурилиш ишлари тезкорлик билан олиб борилмоқда. Кўплаб янги бинолар, ер ости коммуникациялари қурилмоқда. Лекин шуни айтиш керакки, баъзи ташкилотларнинг ўта масъулиятсизлиги оқибатида ер қазиш ишлари ўлда-жўлда қолдириб кетилмоқда.

Кўплаб ҳамшаҳарларимиз Карл Маркс ва 1 Май кўчаларидаги йўлкаларнинг аҳволидан хабардор бўлсалар керак, албатта. Бу ердаги юқори вольтли кабеллар учун траншеялар қазилиб, кўмилмасдан қолдириб кетилди. Бугунги кунда ана шу ердан ўтувчи аҳоли кўплаб қийинчиликларга дучор бўлмоқда. Хўш, бунинг сабаби нимада? Маълум бўлишича, ўтган йилнинг бошларида 159-трестнинг 9-қурилиш бошқармаси ходимлари бу ерда иш олиб боришган, аммо бузилган йўлкаларни асфальт қилишмаган.

Бунга ўхшаш ҳолларни шаҳримизда кўплаб учратиш мумкин. Сельмаш кўчасида истиқомат қилувчилар қийналиб бўлсада ўнқир-чўнқирлардан ўтишга мажбур бўлмоқдалар. Чунки бошқа йўл йўқ. Уларнинг кўпчилиги бу ўзига хос «синов» 1-уйсозлик комбинатининг 27-қурилиш бошқармасидаги ўртоқлар томонидан «бунёд» қилинганлигини билишмаса керак? Улар ер ости кабелларини ўтказишга ўтказишибди-ю, йўловчилар юрадиган йўлакларни асфальт қилишни унутишибди. Ҳозирги кунда ҳам бир километрга яқин чуқур кўмилган. Қишнинг совуқ кунларида ва ёмғир ёққан маҳалда ҳатто трамвай бекатига келиш ҳам амри маҳол. Бу ерда ҳар доим одам гавжум бўлади. Қурувчилар тезлик билан асфальт ётқизиш чораларини кўришлари керак.

Шуниси ажабланарлики, баъзи ташкилотларнинг раҳбарлари шаҳримиз кўчаларида иш олиб бориш тартиб қоидаларини билсаларда, лекин унга амал қилмаяптилар. Бунинг оқибатида хунук воқеалар рўй бераяпти. Мисол учун, республика коммунал хўжалик министрлигининг 153-махсус монтаж бошқармасидаги раҳбарлар Угольний ва XXI партсъезд кўчаларидан газопровод ўтказишди. Ҳозирги кунда бу чуқурлар ахлатхонага айланиб ётибди. Ортиб қолган қурилиш материаллари бу объектдан ҳанузгача олиб кетилмаган. Материалларнинг уюлиб ётиши транспорт қатновига ҳалақит бермоқда. Шу билан бирга, махсус монтаж бошқармасидагилар асфальт қилишга рухсатнома олишмаган. Натижада, қурувчилар бу объектни ташлаб кетишган.

«Таштрансспецстрой» трестининг 2 қурилиш бошқармаси (бош инженери Бегимқулов)дагилар тартиббузарликка йўл қўйишмоқда. Улар шаҳар ижроия комитетидан рухсат олмасдан ишга киришганини етмагандек, қурилишни охирига етказмаяптилар. Июнь ойида Толарик кўчасида водопровод учун чуқурчалар қазишди. Лекин улар 1 минг квадрат метрга яқин йўлни тузатмасдан кетиб қолишди. Яқинда 2-қурилиш бошқармаси Богдан Хмельницкий кўчасида ҳам иш бошлади. Бу ернинг аҳолиси қурувчилар тупроқни ариқларга ташлаганлигини кўриб, ниҳоятда хафа бўлишди. Бу ҳам етмагандай, улар йўл ёқасида тепаликлар ҳосил қилиб кетишди.

Ободончилик ишларига масъулиятсизлик билан қараш транспорт ҳаракати учун қийинчилик туғдирмоқда. Бундай ҳолни Дадабоев кўчасида кўришимиз мумкин. Яқиндагина бу ерда «Ташинжстрой» трестининг 10-қурилиш бошқармаси ишчилари ишлашаётган эди. Улар ер ости канализациясини ўтказишди-ю, йўлни асфальт қилишни унутишди. Худди шундай манзара «Таштрансспецстрой» трестининг 5-қурилиш бошқармаси қурувчилари томонидан Шаҳристон кўчасида «пайдо» қилинди. Шаҳримиз ободончилиги учун кўплаб ишлар қилинмоқда. Лекин баъзи қурилиш ташкилотларидаги раҳбарларнинг айби билан ҳамшаҳарларимиз учун ноқулайликлар туғдирилмоқда. Ҳадемай, қишнинг совуқ кунлари бошланади. Баъзи бир йўлкалар ҳозирнинг ўзидаёқ юриб бўлмас даражада. Қишли-қировли кунларда эса бу ерлардан мутлақо юриб бўлмайди.

«Водоканал» трестининг водопровод тармоқлари бошқармаси 1971 йилда «Гулобод» ва «Самарқанд дарвоза» кўчаларидаги йўлкаларни бузган эди. Бу йўлкалар ҳозирги кунда ҳам тузатилгани йўқ. Худди шундай аҳволни Луначарский шоссесидаги йўлкаларда ҳам учратишимиз мумкин. Буни 4-трестнинг 6-қурилиш бошқармаси ишчилари қилишган.

Ҳозир шаҳарда 139 та кўча ана шундай ўнқир-чўнқир бўлиб ётибди. 79 кўчада эса транспорт ҳаракати тўхтатилган. Буларнинг ҳаммаси қурилиш ташкилотларининг айби билан бўлмоқда. Бундай ҳолни мутлақо кечириб бўлмайди. Ер ости коммуникация ишларини ўтказиш қоидаларига бўйсунмайдиганларга қаттиқ чора кўриш керак.

А. ҲАТАМОВ.
Р. ФАЙЗУЛЛАЕВ.

Бу суратда Шимолий Олмазор кўчасидаги манзара акс эттирилган. Бу ер «Ташинжстрой»нинг махсус монтаж бошқармаси ишчилари айби билан шу аҳволга тушиб қолди.

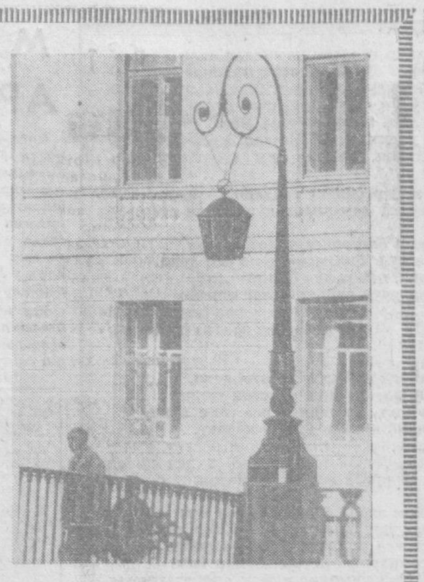

Ленинграднинг олтин маржони

ЛЕНИНГРАД. Ҳар куни оқшом тушиши билан шаҳар кўчаларида ва майдонларида 120000га яқин чироқлар ёнади.

250 йил — Ленинград фонусларининг ёши тахминан ана шунга тенг. «Ўрмон зулмати ва ботқоқликлардан» қад кўтарган Санкт-Петербург фонусчи пайдо бўлган Россиянинг биринчи шаҳри эди. Сенат фармонида шундай сўзлар ёзилганди: «Катта кўчаларда қиш кунлари учун шиша фонуслар ясалиб ўрнатилсин. Саройдан буйруқ бўлган кунлари шамчироқлар ўрнига пилтали каноп мойи ёқилсин».

Фонуслар — Ленинград архитектурасининг характерли хусусиятларидан бири. Уларнинг шаклларини К. Росси, П. Клодт, А. Монферран, В. Стасовлар ясаганлар.

Ҳозирги ленинградлик фонусчиларнинг хўжалиги жуда кенг. Аммо шунга қарамай шаҳарнинг олтин маржони нур сочиши учун уларга ўн минут кифоя.

СУРАТЛАРДА: чапдан — ҳайкалтарош П. Клодт ишлаган Исаакиевский майдонидаги фонуслар; ўртада — Грибоедов канали устидаги Итальян кўпригидаги чироқ; ўнгда — Банк кўпригидаги фонус.

Ю. Белинский фотолари,
ТАСС фотохроникаси.

СПОРТ

Пешқадам ўзгарди

Шаҳримизда ўтаётган юз катакли шашка бўйича «Шашка юлдузлари —73» аёллар турнирида 9 тур учрашувларидан сўнг пешқадам ўзгарди.

Турнирнинг бошиданоқ Ленинград чемпиони Глазова пешқадамликни қўлга олган эди. Глазова рус шашкаси бўйича СССР чемпиони Соркина (Минск), мамлакатнинг собиқ чемпиони Яковенко (Боку), ёзишма бўйича СССР чемпиони Белорицкая (Минск), спорт мастери Эстеркина (Ленинград) ва тошкентлик мастерликка номзод Гольдшмидт устидан қаторасига беш ғалаба қозонганидан сўнг, ҳеч ким уни қувиб етолмайдигандек туюлган эди. Аммо кейинги икки турда у дуранг ўйнади. Тўққизинчи турда эса фарғоналик мастерликка номзод Сафинага ютқазиб қўйди.

Бундан фойдаланган «Спартак» жамиятининг халқаро шашка бўйича чемпиони Степанова (Калинин) пешқадам бўлиб олди. У қаторасига спорт мастерлари Илёсова (Уфа), Мишкина (Рязань), тошкентлик Аҳмедова, мастерликка номзодлар — Сафина, Гольшмидт ва наманганлик Грушенковаларни мағлубиятга учратди. Ҳозирча турнирда Степанова билан тошкентлик мастерликка номзод Ибрагимовагина мағлубиятга учраганлари йўқ. Ҳамшаҳаримиз турнирда етук ўйин кўрсатаяпти. Таниқли мастерлар Степанова, Глазова, Илёсова, Соркина Белорицкая, Эстеркина, Аҳмедоваларнинг ҳужумини муваффақиятли қайтарган Ибрагимова кейинчалик Сафина билан Гольдшмидтни мағлубиятга учратди. Ҳамшаҳаримиз мастерлик нормативини бажаришга яқин.

Тўққиз тур учрашувларидан сўнг олдинда Степанова — 7,5 очко, Глазова — 6,5 очко. Белорицкая ва Григорьева — саккиз имкониятдан 5.5 тадан очко, Ибрагимова — 5,5 очко, Илёсова — 5 очко боришаяпти.

Қисқа сатрларда

⊙ Тбилисида қўл тўпи бўйича XIII СССР чемпионати мусобақалари бошланди. Чемпионатда Тошкент физкультура институтининг спорт клуби командаси ҳам иштирок этаяпти. Ҳамшаҳарларимиз ўзларининг етакчи ўйинчилари СССР терма командасининг аъзоси Антоновиз ўйнаётганликларига қарамай биринчи учрашувда «Запорожалюминстрой» командаси устидан 27:24 ҳисобида ғалаба қозондилар. Кейинги учрашувда тошкентлик спортчилар кескин курашда мамлакатимизнинг энг кучли командаларидан бири МАИга 24:29 ҳисобида ютқазиб қўйдилар.

⊙ Шахмат бўйича 41 СССР чемпионати (олий лига) ниҳоясига етди. Чемпионлик олтин медалини Борис Спасский қўлга киритди. Кумуш медалларга бир йўла беш шахматчи — Анатолий Карпов, Лигран Петросян, Виктор Корчной, Лев Полугаевский ва Геннадий Кузьмин сазовор бўлдилар.

Волейболчиларимиз финалда

Монтевидеода ўтаётган волейбол бўйича жаҳон кубоги учун мусобақаларда СССР терма командасининг волейболчи қизлари ярим финал матчида Перу командасини 3:0 (15:6, 15:11, 15:10) ҳисобида мағлубиятга учратиб, фахрли соврин учун финалга йўлланма олдилар. Ҳал қилувчи учрашувда совет волейболчилари Япония командаси билан ўйнайдилар.

Перу спортчилари учинчи — тўртинчи ўринлар учун Жанубий Корея командаси билан куч синашадилар.

30 йилдан кейин учрашув

Ака-сингил 30 йил бир-бирларини кўришмади. «Маяк» радио программасининг анъанавий эшиттириши уларга бир-бирлари билан учрашишга ёрдам берди. Самарқанддаги 50-болалар комбинатининг мураббияси Екатерина Федоровна Беспояско укасини излаб охирги умиди пучга чиққач мана шу эшиттириш редакциясига мурожаат қилган эди. Тез орада унинг укаси Николай Федорович опаси билан кўришгани Таганрогдан учиб келди.

...Уруш яқинлашиб келаётган Донбассдан 11 яшар Катя билан 7 яшар Коля тарбияланаётган болалар уйи орқа томонга кўчирилди. Украин болалар шундай қилиб Ўзбекистоннинг Кармана шаҳрига келиб қолишди. Бу ерда улар қардошлардек кутиб олинди.

Замон қаттиқ эди, лекин шунга қарамай ўзбек биродарлар бир бурда нонлари ва бошпаналарини бояги етимлар билан баҳам кўришди. 1943 йилда Катя Тошкент фабрика-завод мактабига ўқишга юборилди. Лекин у оғир касалланиб, узоқ вақт касалхонада ётиб қолди. Бир вақт Карманага борса укаси у ердан кетиб қолибди. Қидиргани билан тополмади.

Ўшанда Коля Карманинг яқинидаги Бухорода ҳунар мактабида ўқиётган экан. Тез орада у комсомол йўлланмаси билан ўзбек металлургиясининг тўнғичи — Бекобод заводи қурилишига жўнаб кетган. Йигитча мамлакатнинг кўпгина қурилишларида меҳнат қилади. Ҳозир Николай Федорович Таганрогдаги заводлардан бирида ишлаб турибди. «Маяк» программасини ўша ерда эшитибди.

ХОН-ТАНГРИНИ ЗАБТ ЭТУВЧИЛАР

Ўзбек альпинистлари ўтиш қийин бўлган янги маршрут бўйлаб 16 кун деганда Хон-Тангри чўққисини забт этишди.

Чўққини 1931 йилда хизмат кўрсатган спорт мастери Михаил Погребецкий бошчилигидаги совет альпинистлари забт этишган эди. Шундан кейин турли йилларда кўпгина альпинистлар Хон-Тангрига чиқишга муваффақ бўлишди. Лекин, ўзбек спортчилари чўққига биринчи бўлиб жанубий-шарқий томондан чиқишди.

СУРАТДА: ўзбек альпинистлари Хон-Тангри чўққисининг 6700 метрлик баландлигида.

Б. Блоштейн фотоси,
(АПН).

Ҳар тўғрида

⊙ Дунёдаги энг катта кичкинтой 1897 йили Канадада дунёга келган. Унинг бўйи 76 см. бўлиб, оғирлиги 10,7 килограмм эди. Онаси — Анна Бетеснинг бўйи эса 224 сантиметр бўлган.

⊙ Энг кичик кичкинтой Ирландияда туғилган Тереза исмли қиздир. У дунёга 14 ҳафта олдин келиб, оғирлиги 625 грамм бўлган.

⊙ Ҳар йили АҚШда 300 бола машина йўлда кетаётганда туғилар экан. Бундай кичкинтойлар «туғилиш гувоҳномаси»даги «қаерда туғилган» деган графасига автомобиль машинаси номери ёзиларкан.

⊙ Англиялик Томас Карн энг кўп умр кўрган кишилардан бири ҳисобланади. У 207 йил яшаган.

⊙ Немис олимлари охирги 20 йиллар ичида кишилар ўртача бўйи 7—10 сантиметрга ўсганлигини аниқладилар. Ўн ёшга тўлган бола бундан 80 йил олдинги болага нисбатан 12—14 сантиметр узундир. Бир ёшга кирган кичкинтой эса 1900 йилги тенгқурларидан 5 сантиметр узун бўлиши билан бирга, 2 килограмм оғир ҳамдир.

⊙ Европадаги энг баланд бўйли инсон австриялик Виннимайер бўлиб у 273 сантиметр бўлган.

ФОЙДАЛИ МАСЛАҲАТЛАР

⊙ Жигарни тузсиз сувда қайнатган маъқул. Намакобда қайнатилса, тарашадек қаттиқ бўлиб қолади.

⊙ Маска ёғ бузилиб қолмасин учун қайнатиб, совитилган намакобда сақланг.

⊙ Ёнғоқни духовкада бироз қовуриб, сўнг чақиб есангиз, таъми жуда тотли бўлади.

⊙ Гўшт агар ювилиши зарур бўлса, уни 25—30 даражали иссиқ сувда ювсангиз, 80—90 процент микроорганизмлардан тозалайди. Бундан иссиқроқ сув ёғини эритиб юборади.

⊙ Мол буйрагини аввал қайнатиб олиб, сўнг қовурсангиз, жуда мулойим бўлади.

⊙ Сабзавотлар намакобда қайнатилса, фойдали моддалари ғойиб бўлиб кетмайди.

⊙ Сабзавотларни тўғраганда, қовуриладиганини майда, қайнатиладиганини йирик тўғраш керак. Шунда таом лаззатли чиқади.

ҲОДИСА

Ҳалокат олди олинди

Темир йўлда бораётган ўртача юк поездга айтайлик, 2 минг тонна юк ортилган. Тасаввур қилиб кўринг, вагонлардан бирортасининг ғилдираги ўқидан чиқиб кетди: ҳалокатнинг юз бериши турган гап. Яқинда Тошкент темир йўл бўлинмасининг сезгир ходимлари ана шундай воқеанинг олдини олиб қолдилар.

Воқеа бундай бўлган эди.

«Меҳнат» станциясига 2047-товар поезди келиб тўхтади. Бироздан кейин у Тошкент томон юришини давом эттирди. 20 километрча масофадан кейин Олмазор станциясига кириб келди. Бу ердаги смена навбатчилари составдаги вагонлардан бирининг ғилдирагидан тутун буриқраб чиқаётганлигини кўриб қолишди. Сигнализация воситалари билан бутун поезд дарҳол тўхтатилди. Шикастланган 7-вагон составдан ажратиб олинди.

Поезд Янгийўл станциясидан ўтаётганда яна шундай ҳодиса такрорланди. Бу сафар иккинчи вагон ажратиб олинди. Иккала вагон боксларидан польстерлар (ғилдирак ўқидаги подшипникка мой етказиб берувчи идиш) суғуриб олинган экан.

Бу ҳақда «Меҳнат» станциясига хабар берилди. Станция техника назоратчиси Т. Тошпўлатов поезд тўхтаб ўтган жойни синчиклаб кузатди. Ўша вагонлар турган жойни чамалаб кўрди. Бирдан ерга томиб борган мой изларига кўзи тушди. Ана шу мой тўкилган жойдан изма-из борди. «Меҳнат» станцияси атрофидаги анҳорда балиқ овлаб ўтирган шаҳарлик кишиларга кўзи тушди. Улар кечаси билан иснииб чиқиш мақсадида ана шу польстерларни суғуриб олишган экан. Идишларнинг бири ёқиб бўлинган. Иккинчиси «запас» учун олиб қўйилган.

Шаҳарлик балиқ овловчилар кимлар дерсиз. Улар Чилонзор районидаги Дилхуш кўча, 12-уй, 11-квартирада турувчи, Сергелидаги ремонт механика заводи ишчиси Владимир Салихович Гарипов, ўша кўча, 1-уй, 32-квартирада турувчи Николай Николаевич Попов экан.

Жиноятчи балиқчилар устидан жиноий иш қўзғатилди.

А. ПЎЛАТОВ.

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ

Реклама ва эълонлар

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 30|X да — **Ойжамол**, 31|X да — **Евгений Онегин.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 31|X да **Хотинимнинг эри**, 1|XI да — **Ҳалима.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **МОСКВА ДАВЛАТ ЦИРКИ АТТРАКЦИОН АРТИСТЛАРИНИНГ ГАСТРОЛЛАРИ.**

Кино

30 ОКТЯБРДА

Оддий киййимдаги киши — САНЪАТ САРОЙИ (кечқурун).

Ўгай она — «ЎЗБЕКИСТОН», «МИР» (кечқурун), «ДРУЖБА» (тоқ соатларда), Ғ. ҒУЛОМ номли (17.00 19.00).

Гайдук Ангел саргузаштлари, Телбалар ҳафтаси — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» «ВОСТОК», «МОСКВА» (кечқурун).

Элчилик, жаноби олийлари — «СПУТНИК» (жуфт соатларда), Ғ. ҒУЛОМ номли (кечқурун).

Ноҳақ тутқинлик — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), ҲАМЗА номли (17.00, 19.00, 20.45).

Телбалар ҳафтаси — «ЧАЙКА» (жуфт соатларда).

Иван Васильевич касбини ўзгартирмоқда — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда).

Кашмирдаги севги — «КЎКЧА» (17.00, 20.00).

Филлар — менинг дўстларим (2 серия) — НАВОИЙ номли (ўзбек тилида, кечқурун).

Синов — «ДРУЖБА» (жуфт соатларда).

Сўнгги гайдук — С. РАҲИМОВ номли (кечқурун).

Фидокор ялангоёқлар — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (17.00, 19.00).

31 ОКТЯБРДА

Оддий киййимдаги киши — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Ўгай она — «ЎЗБЕКИСТОН», «МИР» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК», «ДРУЖБА» (тоқ соатларда), Ғ. ҒУЛОМ номли (17.00, 19.00).

Гайдук Ангел саргузаштлари, Телбалар ҳафтаси — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Элчилик, жаноби олийлари — «СПУТНИК» (жуфт соатларда), Ғ. ҒУЛОМ номли, ҲАМЗА номли (кундуз ва кечқурун).

Ноҳақ тутқинлик — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда).

Телбалар ҳафтаси — «ЧАЙКА» (жуфт соатларда).

Иван Васильевич касбини ўзгартирмоқда — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда).

Санников ери (11.00 13.00, 15.00), **Кашмирдаги севги** (17.00, 20.00) — «КЎКЧА».

Филлар — менинг дўстларим (2 серия). — НАВОИЙ номли (ўзбек тилида, кундуз ва кечқурун).

Синов — «ДРУЖБА» (жуфт соатларда).

Сўнгги гайдук — С. РАҲИМОВ номли (кундуз ва кечқурун).

А. НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИНИНГ

РЕПЕРТУАР ПЛАНИ:

30|X да — **ОЙЖАМОЛ»,**
31|X да — **ЕВГЕНИЙ ОНЕГИН.**
1|XI да — **МАРВАРИД ИЗЛОВЧИЛАР.**
2|XI да — **ФЛОРИЯ ТОСКА.**
3|XI да **ЖИЗЕЛЬ** (премьера).
4|XI да — **ЖИЗЕЛЬ** (кундузи), **СЕВГИ ТУМОРИ** (кечқурун).
5|XI да — **Бир актли балетлар «КАРМЕН-СЮИТА», «ОЙИМҚИЗ ВА БЕЗОРИ».**
6|XI да — **РУС КИШИЛАРИ.**
7|XI да — **ЭТИК КИЙГАН МУШУК** (кундуз соат 1 да), **Бир актли балетлар.** (Кечқурун).
8|XI да — **ЗОЛУШКА** (кундузи), **ДИЛОРОМ** (кечқурун).

Кундузги спектакллар соат 12 да, кечки спектакллар кеч соат соат 7 да бошланади.
Билетлар сотилмоқда.

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА

3 НОЯБРДА

ҲАМЗА

«БОЙ ИЛА ХИЗМАТЧИ»

(3 пардали драма)

СПЕКТАКЛИ БИЛАН

ЭЛЛИК ОЛТИНЧИ МАВСУМ ОЧИЛАДИ

Спектакллар кеч соат 7 ярмида бошланади.
Билетлар сотилмоқда.
Касса эрталаб соат 10 дан очиқ.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

4 НОЯБРДАН 12 НОЯБРГАЧА

МАКТАБ ЎҚУВЧИЛАРИНИНГ КАНИКУЛИ КУНЛАРИДА

ҲАР КУНИ УЧ МАРТА БАЙРАМ ТОМОШАЛАРИ КЎРСАТИЛАДИ

МОСКВА ДАВЛАТ ЦИРКИ АРТИСТЛАРИНИНГ ГАСТРОЛЛАРИ.
РСФСР халқ артисти Венедикт БЕЛЯКОВ раҳбарлигидаги

„РУС АРҒИМЧОҚЛАРИ" АТТРАКЦИОНИ

Томошалар кундуз соат 12, 3 ва кеч 5 ярмида бошланади.
Олдиндан билет сотиш кассаси ҳар куни эрталаб соат 10 дан ишлайди.
Цирк олдида 1-«Экспресс», 1, 4, 19, 24, 25, 30, 41, 49, 52, 54, 74-автобусларнинг сўнгги бекати жойлашган.

КОРХОНАЛАР, ТАШКИЛОТЛАР, МУАССАСАЛАР РАҲБАРЛАРИ ВА ГРАЖДАНЛАР

ДИҚҚАТИГА!

Кузги-қишки мавсум яқинлашиб қолганлиги муносабати билан иситиш системаларини текшириш, мўриларни қурумдан тозалаш, печларни профилактик ремонт қилиш ва оқлаш зарур. Бу тадбирларнинг ўз вақтида ва сифатли равишда ўтказилиши ёнғин келиб чиқиш хавфини олдини олиш имконини беради.

Тошкент шаҳар ижроия комитети Ички ишлар бошқармасининг ёнғиндан сақлаш бўлими.
Шаҳар кўнгилли ёнғиндан сақлаш жамияти.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ

Свердлов номли концерт залида

КАТТА БАЙРАМ КОНЦЕРТИ

5 НОЯБРЬ КЕЧ СОАТ 8 ДА

ВОКАЛ-МУЗИКАЛИ ХОРЕОГРАФИК «ЛАЗГИ» АНСАМБЛИ

ва ёш хонанда
Хайрулла ЛУТФУЛЛАЕВ иштирокида

6 НОЯБРЬ КЕЧ СОАТ 7 ДА
7 НОЯБРЬ КУНДУЗ СОАТ 3 ВА КЕЧ 7 ДА

Ўзбекистон ССР, Туркманистон ССР ва Қорақалпоғистон АССР халқ артисти

Комилжон ОТАНИЁЗОВ

ва ёш хонанда Ортиқ ОТАЖОНОВ иштирокида.

7 НОЯБРДА

«БАҲОР» КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

8 НОЯБРДА

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

КУНДУЗ СОАТ 4 ВА КЕЧ 8 ДА

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист

Олмахон ҲАЙИТОВА

ва лирик хонанда Фахриддин УМАРОВ иштирокида.
Билетлар концерт зали кассаларида сотилмоқда.

Телевизор

30 ОКТЯБРЬ

Сешанба

Биринчи программа. Тошкент кўрсатади. 18.30 Кўрсатувлар программаси. **Ўзбек тилида:** 18.40 Болалар учун. «Қувноқ ўйинлар». 19.10 Симфоник куйлардан концерт. 19.55 «Ахборот» информацион программаси (рус тилида). 20.10 Самарқанд лифтсозлик заводидан репортаж. 20.30 Ўн минут музика. 20.40 «Ахборот» информацион программаси. 21.00 **Пахтакорларнинг меҳнат рапортлари.** 21.15 **Пахтакорлар учун концерт. Москва кўрсатади.** 22.00 «Вақт» информацион программаси. **Тинчликсевар кучлар Москва жаҳон конгрессида.** 22.30 Рангли телевидение. **«Чилининг кураш ва ташвишли кунлари».** Телевизион ҳужжатли фильм. 23.30 Рангли телевидение. Спорт кундалиги. 24.00 Кўрсатувлар программаси. 00.05 Москва кўрсатувларининг охири.

Иккинчи программа. Москва кўрсатади. 18.30 **Хоккей бўйича СССР чемпионати. «Динамо». (Рига) — «Спартак» (Москва).** 3-бўлим. Ригадан олиб кўрсатилади. 19.10 «Мелиховодан мактуб». Телевизион ҳужжатли фильм. 19.30 «Фан оламида». **Фан ва техника соҳасида Ленин комсомоли мукофоти лауреатлари.** 20.00 «Штраусномa». Бир кўринишли балет. 20.45 Экранда кинокомедия. «Айиқ». Бадиий фильм. **Тошкент кўрсатади.** 22.00 «Замандас» программаси (қозоқ тилида). 22.40 «Совет киноси усталари». Йўлдош Аъзамов (рус тилида).

Учинчи программа. 19.00 дан Тошкент кўрсатади.

31 ОКТЯБРЬ

Чоршанба

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 12.30 Кўрсатувлар программаси. 12.35 Янгиликлар. 12.45 Рангли телевидение. Болалар учун. «Буратино кўргазмаси». 13.15 Рангли телевидение. «Инженер Гарининг гиперболоиди». Кўп серияли телевизион бадиий фильмнинг 2-серияси. 14.30 «Оналарнинг мактаби». 14.50 Концерт 15.30 «Қишлоқдаги учрашувлар». 16.00 «Қадимий Руснинг биринчи қонунчилик обидаси». «Русская правда» 16.30 Кўрсатувлар программаси. 16.35 Янгиликлар. 16.45 Эфирда «Молодость». «Замондошимиз», Кубандаги «Красноармейск» совхози ёш шоликорлари ҳақида кўрсатув. 17.25 Рангли телевидение. Ўқувчилар учун концерт. 18.00 Рангли телевидение. **Тинчликсевар кучлар Москва жаҳон конгрессининг тантанали ёпилиши. Тошкент кўрсатади.** 20.25 Кўрсатувлар программаси. 20.30 «Ахборот» информацион программаси (рус тилида). **Ўзбек тилида:** 20.45 Ўн минут музика. 20.55 «Ахборот» информацион программаси. 21.15 **Пахтакорлар учун концерт. Москва кўрсатади.** 22.00 **«Вақт»** информацион программаси. **Тинчликсевар кучлар Москва жаҳон конгрессининг тантанали ёпилишидан репортаж. Тошкент кўрсатади.** 23.00 «Осетия афсонаси». Бадиий фильм (ўзбек тилида).

Иккинчи программа. Тошкент кўрсатади. 11.00 «Ванька». Телевизион бадиий фильм (рус тилида). ЎҚУВ ПРОГРАММАСИ. 11.30 Химия. «Каучукни синтез қилиш проблемаси» (ўзбек тилида). **Рус тилида:** 12.00 «Нарт». Телевизион ҳужжатли фильм. 12.25 Химия. «Каучукни синтез қилиш проблемаси». 18.30 Кўрсатувлар программаси. 18.35 Болалар учун кинофильм. **Ўзбек тилида:** 19.00 Ўқувчилар учун. Адабий топишмоқлар. 19.30 Фортепиано куйларидан концерт. 20.05 «Шоира Римма Казакова — меҳмонимиз». **Москва кўрсатади.** 20.25 «Инсон. Ер. Коинот». 20.55 Ўтмиш киноленталари. «Қонун асосида». Бадиий фильм. **Тошкент кўрсатади.** 22.00 «Оқ олтин» карвон-карвон». Адабий композиция (ўзбек тилида). 22.25 Реклама.

Учинчи программа. 19.00 дан Тошкент кўрсатади.

4 бет
Тошкент оқшоми
30 ОКТЯБРЬ, 1973 й.
ОРГАН ТАШКЕНТСКОГО ГОРКОМА КП УЗБЕКИСТАНА И ТАШГОРСОВЕТА
БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000; ТОШКЕНТ, ГСП, ДЗЕРЖИНСКИЙ КУЧАСИ, 15-УЙ,
ИНДЕКС 64579. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Р—04453 Нашр. В—2329.
ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор—33.02-49 дан 33.02-58 гача, Эълонлар бўлими—33.81-42.